



Správa

o činnosti a hospodárení SNK*
za rok 2020



OBSAH

1.	Identifikácia organizácie	4
2.	Zhodnotenie činnosti organizácie	5
3.	Kontrakt organizácie so zriaďovateľom a jeho plnenie za rok 2020	7
4.	Rozpočet organizácie	36
5.	Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie	46
6.	Personálne otázky	46
7.	Záver	52
8.	Prílohy	54

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: Slovenská národná knižnica

Sídlo: Námestie J. Cígera Hronského 1, 036 01 Martin

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: Štátna rozpočtová organizácia

Identifikačné číslo organizácie: 36138517

Dátum zriadenia organizácie: 1. júl 2000

Internetová stránka: www.snk.sk

Telefón: 043/245 11 31

E-mail: snk@snk.sk

Štatutárny zástupca: Ing. Katarína Krištofová, PhD., generálna riaditeľka

Členovia vedenia organizácie spolu s uvedením funkcie k 31. 12. 2020

Ing. Katarína Krištofová, PhD. – generálna riaditeľka

Ing. Eva Cetlová – riaditeľka kancelárie generálneho riaditeľa

Ing. Ivana Kostrabová – poverená zastupovaním riaditeľa odboru financií a plánovania

Ing. Ladislav Remenár – riaditeľ odboru prevádzky a investícií

Ing. Filip Vaněk – riaditeľ odboru e-Stratégia

PhDr. Ľudmila Rohoňová – riaditeľka odboru národná bibliografia

Ing. Alžbeta Martinická – riaditeľka odboru služby

Ing. Martina Bajzíkova, PhD. – riaditeľka odboru ochrana fondov

Mgr. Zdenko Ďuriška – riaditeľ odboru správy a výskumu pôvodných prameňov

PhDr. Agáta Klimeková, PhD. – riaditeľka odboru správy a spracovania HKD a HKF

Mgr. Zuzana Prachárová – riaditeľka odboru knižničný inštitút

Detašované pracoviská Slovenskej národnej knižnice pre verejnosť

Literárne múzeum

M. R. Štefánika 11, 036 01 Martin

Telefón: 043/245 16 10, 245 16 01

E-mail: literarne.muzeum@snk.sk

Slovanské múzeum A. S. Puškina

958 42 Brodzany

Telefón: 038/245 26 50, 245 26 51

E-mail: slovanske.muzeum@snk.sk

Odbor správy HKD a HKF, pracovisko Oponice

956 14 Oponice 271

Telefón: 0915 851 883

E-mail: appony.kniznica@snk.sk

Termín konania verejného odpočtu:

Miesto konania verejného odpočtu: Slovenská národná knižnica, Námestie J. Cígera Hronského 1, 036 01 Martin

Správa o činnosti a hospodárení Slovenskej národnej knižnice za rok 2020 je zverejnená na adrese:

2. ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

V uplynulom roku Slovenská národná knižnica (SNK) systematicky realizovala všetky úlohy, ktoré jej vyplývali z kontraktu č. MK-5902/2019-421/19540 na rok 2020 uzavretého medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Slovenskou národnou knižnicou (ďalej len „kontrakt“).

V súvislosti s vypuknutím celosvetovej pandémie COVID-19 a vyhlásením mimoriadnej situácie na území Slovenska, ako aj v súvislosti s bezpečnostnými opatreniami, ktoré boli následne prijaté na zamedzenie šírenia tohto ochorenia, bola Slovenská národná knižnica v roku 2020 zatvorená pre verejnosť 72 dní a poskytovala svoje služby len online. Rovnako boli zatvorené jej detašované pracoviská – Literárne múzeum SNK v Martine (LM SNK), Slovanské múzeum A. S. Puškina v Brodzanoch (SMASP) a Aponiovská knižnica v Oponiciach.

Sociálna a fyzická izolácia obyvateľov SR ako jedno z protipandemických opatrení sa stala impulzom pre SNK na zvýšenie množstva svojho zdigitalizovaného obsahu vo virtuálnom priestore, čím sa dostala opäť o niečo bližšie k svojim používateľom. V máji spustila testovaciu prevádzku Digitálnej knižnice SNK, prostredníctvom ktorej **sprístupnila používateľom množstvo zdigitalizovaných voľných diel**. Digitálna knižnica SNK umožnila prístup k veľkému počtu kníh, článkov, periodík a iných objektov slovenského kultúrneho dedičstva, ktoré už nie sú zaťažené autorským právom a súvisiacimi právami ich nositeľov. **Digitálna knižnica SNK za šesť mesiacov** fungovania zaznamenala **8 273 vstupov** a **25 030 vyhľadávaní**. Aj skúšobné prístupy do 10 svetových databáz elektronických informačných zdrojov zlepšili predovšetkým vedeckým pracovníkom a študentom podmienky práce či štúdia z domu.

Po prepuknutí pandémie ochorenia COVID-19 bolo dôležité, aby sa nielen návštevníci a používatelia, ale aj zamestnanci cítili v SNK bezpečne. Tomuto cieľu bol prispôsobený systém práce i samotné pracoviská. SNK pravidelne vydávala pre slovenské knižnice metodické usmernenia súvisiace s mimoriadnou situáciou a zodpovedne sa zhostila úlohy kľúčového metodického centra pre ich znovuoživenie. Z odporúčaní SNK vychádzalo po prvej vlne pandémie aj usmernenie Ministerstva kultúry SR pre opätovné otvorenie knižníc.

Aj napriek všetkým nečakaným okolnostiam SNK evidovala na konci roka **8 788 aktívnych používateľov** a **110 628 výpožičiek**. Katalóg digitálnej knižnice a Digitálna knižnica SNK zaznamenali celkovo **9 423 plnotextových zobrazení**. Katalóg digitálnej knižnice zaznamenal za dvanásť mesiacov **53 916 vstupov** a **35 424 vyhľadávaní**.

Popri bežných odborných knižničných činnostiach pracovali zamestnanci SNK aj na **10 vedeckovýskumných úlohách**. Výsledky ukončených úloh boli zverejnené v odborných publikáciách, čím sa naplnili ukazovatele edičnej činnosti SNK. V rámci metodickej činnosti SNK zorganizovala **8 vzdelávacích podujatí**.

Na zabezpečení udržateľnosti národného projektu Digitálna knižnica a digitálny archív (NP DIKDA) v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti (OPIS) – Prioritná os 2 (PO2) sa podieľajú viaceré pracoviská SNK. Ťažisko činností sa realizovalo v Konzervačnom a digitalizačnom centre SNK (KaDC SNK) vo Vrútkach. Digitalizačné centrum sa sústredilo na plnenie digitalizačného plánu, pričom počet reálne naskenovaných objektov zo základného fondu prevýšil plánovaný objem. V roku 2020 bolo komplexne pripravených a zabezpečených na digitalizáciu **58 157 dokumentov** z depozitov SNK, čo je **o 13 657 dokumentov viac, ako bolo naplánované**. Naskenovaných bolo celkovo **56 272 objektov**, čo je **o 15 522 objektov viac, ako bolo naplánované**.

V roku 2020 SNK realizovala verejné obstarávanie na vypracovanie projektu **architektonicko-výtvarného spracovania stálej expozície slovenskej literatúry a knihy LM SNK** vrátane návrhu interiéru súvisiacich reprezentatívnych priestorov múzea. Vypracovaný bol aj **architektonicko-stavebný plán rekonštrukcie budovy Literárneho múzea SNK**.

V rámci nadnárodných aktivít sa knižnica zapojila do spolupráce s organizáciou Consortium of European Research Libraries (CERL), ktorá je zameraná na uľahčenie a zefektívnenie používania spoločného písomného kultúrneho dedičstva, ako aj na zvyšovanie povedomia a riešenie problémov vo vzťahu k danej oblasti. SNK bola riešiteľkou medzinárodného projektu Benchmarking knihooven za slovenské verejné knižnice.

Niektoré ukazovatele však z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie nebolo možné optimálne naplniť. SNK úspešne realizovala **6** z plánovaných **9 kultúrno-výchovných aktivít**. Služby Literárneho archívu v roku 2020 využilo **707 bádateľov**, čo je o 43 používateľov menej ako bolo pôvodne naplánované. Hoci sa SNK nepodarilo z naplánovaných **štyroch vedeckých podujatí** realizovať ani jedno, príspevky z troch podujatí boli zverejnené v odborných zborníkoch. Jedno podujatie bolo presunuté do roku 2021, tri boli zrušené.

Jednotlivé kontrahované činnosti SNK sú podrobne opísané v nasledujúcej kapitole.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE SO ZRIAĐOVATEĽOM A JEHO PLNENIE

V závere roka 2019 bol schválený a podpísaný kontrakt č. MK-5902/2019-421/19540 na rok 2020 medzi Ministerstvom kultúry SR a Slovenskou národnou knižnicou.

Kontrakt sa uzatvára v súlade so zriaďovacou listinou prijímateľa na poskytovanie verejných služieb a realizáciu týchto činností:

- * výkon odborných knižničných činností podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- * výkon základných odborných činností múzeí podľa zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,
- * archívna činnosť podľa zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 216/2007 Z. z.,
- * vedeckovýskumná činnosť,
- * zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov implementovaných v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2,
- * sprístupňovanie kultúry a podpora návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov.

Objem finančných prostriedkov krytých kontraktom bol poskytnutý na plnenie vyššie uvedených činností (podľa článku III, ods. 2) v celkovej sume 13 073 288 €.

Dňa 22. 09. 2020 bol podpísaný dodatok č. 1, ktorým sa zmenil a doplnil kontrakt č. MK-5902/2019-421/19540 na rok 2020 z dôvodu kompenzácie výpadku príjmov a zvýšených výdavkov súvisiacich s prijatými opatreniami na zabránenie vzniku a šírenia prenosného ochorenia COVID-19. Príspevok zo štátneho rozpočtu na plnenie činností bol v rámci bežných výdavkov stanovený v celkovej sume 12 087 765 € a v rámci kapitálových výdavkov v sume 1 000 000 €.

Analýza čerpania kontrahovaných ukazovateľov

Kontrahované ukazovatele	Kontrahovaná suma (v €)	Skutočnosť (v €)
Bežné výdavky (BV)	12 087 765	11 448 285
Kapitálové výdavky (KV)	1 000 000	426 577
Spolu	13 087 765	11 874 862

Skutočné výdavky spolu vo výške 11 874 862 € boli v porovnaní s kontrahovanými výdavkami vo výške 13 087 765 € splnené na 90,8 %. Bežné výdavky v porovnaní s kontrahovanou sumou boli za sledované obdobie splnené na 94,7 %, kapitálové výdavky na 42,7 %.

Výšku čerpania celkových výdavkov v porovnaní s kontrahovanou sumou ovplyvnili zmeny v rozpočte, či už navýšenie (uvoľnenie KV viazaných v roku 2019, zvýšenie BV z vyúčtovania kultúrnych poukazov), alebo zníženie (úspora z dôvodu uskutočňovaných rozsiahlych opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, viazanie KV v roku 2020 na použitie v roku 2021). Vplyv na výšku čerpania kontrahovaných BV a kontrahovaných KV mal aj presun z BV na KV, ten však neovplyvnil celkovú kontrahovanú výšku výdavkov.

Príjmy dosiahnuté v roku 2020 vo výške 71 561 € predstavujú plnenie na 80,3 % v porovnaní s kontrahovanými príjmami 89 074 €. Dosiahnuté príjmy boli v roku 2020 negatívne ovplyvnené prijatými opatreniami súvisiacimi s ochorením COVID-19. Záväzný ukazovateľ príjmov bol znížený rozpočtovým opatrením na základe predikcie očakávaného plnenia príjmov za rok 2020 na 71 400 €. Skutočné plnenie vzhľadom na upravený rozpočet príjmov je 100,2 %.

Skutočné náklady na činnosť/projekt organizácie v roku 2020

Činnosť/projekt	Kontrahované výdavky (v €)	Výdavky spolu (v €)	Finančné krytie (v €)			Plnenie kontrahovaných výdavkov (v %)
			zo ŠR	Mimorozp. zdroje	Spolu	
Výkon odborných knižničných činností	5 899 382	5 894 286	5 894 286	0	5 894 286	49,6
Výkon základných odborných činností múzeí	753 265	810 164	810 164	0	810 164	6,8
Archívna činnosť	425 142	334 246	334 246	0	334 246	2,8
Vedeckovýskumná činnosť	169 871	104 142	104 142	0	104 142	0,9
Zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov	5 840 105	4 732 010	4 732 010	0	4 732 010	39,8
Sprístupňovanie kultúry a podpora návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov	0	14	14	0	14	0
Spolu	13 087 765	11 874 862	11 874 862	0	11 874 862	100

Hodnotenie plnenia indikátorov kontraktu č. MK-5902/2019-421/19540 za rok 2020 uzavretého medzi MK SR a SNK

Kontrahovaná činnosť	Indikátor	Kontrahovaná hodnota indikátora na rok 2020	Plnenie k 31. 12. 2020
Odborné knižničné činnosti			
Rozšírenie knižničného fondu SNK kúpou	Počet knižničných jednotiek	1 500	1 847
Absenčné a prezenčné výpožičky z fondov SNK	Počet výpožičiek	100 000	110 628
Zabezpečenie počtu aktívnych používateľov minimálne	Počet osôb	8 000	8 788
Zabezpečenie počtu návštevníkov knižnice minimálne	Počet osôb	50 000	51 040
Celkové rozšírenie knižničného fondu	Počet knižničných jednotiek	25 000	25 007
Celý prírastok knižničných jednotiek bol automatizovane spracovaný			25 007
Múzejné činnosti			
Realizácia výstav	Počet výstav	2	2
Realizácia kultúrno-výchovných aktivít	Počet aktivít	9	*6
Odborné ošetrovanie zbierkových predmetov	Počet predmetov	400	465
Spracovanie zbierkových predmetov v CEMUZ	Počet predmetov	500	574
Archívna činnosť			
Služby bádateľom	Počet bádateľov	750	*707
Výpožičky z fondov a zbierok LA SNK	Počet archívnych dokumentov	60 000	62 834
Príprava archívnych dokumentov na digitalizáciu	Počet archívnych dokumentov	1 670	1 696
Vydanie zborníkov	Počet zborníkov	6	6
Spracovanie archívnych dokumentov	Počet spracovaných dokumentov	19 600	22 145
Vedeckovýskumná činnosť			
Práca na vedeckovýskumných úlohách	Počet úloh	10	10
Autorské zabezpečenie publikácií (oblasť knižničného výskumu, múzejníctva, bibliografie a biografistiky)	Počet publikácií	8	8
Budovanie vlastných elektronických databáz (bibliografické a biografické)	Počet spracovaných dokumentov	3 500	4 141
Organizácia vedeckých podujatí	Počet podujatí	4	*0
Činnosti v rámci udržateľnosti NP DIKDA v OPIS – OP2			
Digitalizácia písomného kultúrneho dedičstva	Počet objektov	40 750	56 272
z toho Konzervačný fond	Počet objektov	37 300	52 755
z toho HKD a HKF	Počet objektov	1 000	1 021

Kontrahovaná činnosť	Indikátor	Kontrahovaná hodnota indikátora na rok 2020	Plnenie k 31. 12. 2020
z toho archívne dokumenty LA SNK	Počet objektov	1 650	1 696
z toho listotlače LM SNK	Počet objektov	800	800
Očista a prípadné konzervovania a reštaurovanie objektov	Počet objektov	44 500	58 157
z toho Konzervačný fond	Počet objektov		54 648
z toho HKD a HKF	Počet objektov		1 048
z toho LA SNK	Počet objektov		1 690
z toho fond LM SNK			771
Digitálny obsah sa nepretržite ingestuje do Katalógu digitálnej knižnice			áno

* merateľné ukazovatele neboli splnené v súvislosti s vypuknutím celosvetovej pandémie ochorenia COVID-19 a vyhlásením mimoriadnej situácie na území Slovenska, ako aj v súvislosti s následnými opatreniami Úradu verejného zdravotníctva SR, ktoré boli prijaté na zamedzenie šírenia tohto ochorenia. Slovenská národná knižnica (vrátane jej pracovísk) bola v roku 2020 zatvorená pre verejnosť 72 dní a poskytovala svoje služby len online.

ODBORNÉ KNIŽNIČNÉ ČINNOSTI SNK

Akvizícia

Oddelenie dopĺňovania a oddelenie spracovania seriálov národnej bibliografie SNK kompletne zabezpečujú súbežné a retrospektívne dopĺňovanie knižničných fondov SNK neperiodickými a periodickými dokumentmi (tradičnými spôsobmi akvizície – povinné výtlačky, domáca kúpa, zahraničná kúpa, dary, medzinárodná výmena, rezervné fondy, bezodplatný prevod) a ich spracovanie v knižnično-informačnom systéme Virtua. **Celkový prírastok neperiodických a periodických dokumentov za rok 2020 bol 25 007 knižničných jednotiek (KJ).**

Na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 535/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 212/1997 zo dňa 03. 07. 1997 o povinných výtlačkoch periodických a neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel, SNK v roku 2020 získala **20 590 povinných výtlačkov**. Urgovaných bolo 127 povinných výtlačkov neperiodických titulov a povinné výtlačky z 237 periodických titulov. V júli 2020 bol prijatý zákon č. 198/2020 Z. z., ktorý negatívne ovplyvnil počet prijatých povinných výtlačkov. Prostredníctvom medzinárodnej výmeny dokumentov a zahraničnej kúpy sa získavali najmä zahraničné slovaciká a výberovo dokumenty z profilových odborov SNK. V roku 2020 oddelenie spolupracovalo so 162 výmennými partnermi na celom svete (oproti roku 2019 pribudli štyria noví partneri). Prostredníctvom **medzinárodnej výmeny dokumentov** SNK získala **509 KJ**, prostredníctvom **zahraničnej kúpy 1 173 KJ**. Sú to najmä zahraničné slovaciká, dokumenty z profilových odborov, ako aj encyklopedické a slovníkové publikácie. Významná je výmena periodík, ktoré sa vďaka tejto forme akvizície dajú často získať za nižšie finančné náklady ako v prípade predplatného. **Domácou kúpou** bolo získaných **674 KJ**. Ide najmä o dokumenty, ktoré boli získané pre univerzálnu študovňu SNK a do príručných knižníc jednotlivých odborných pracovísk knižnice. Pri kúpe týchto dokumentov boli s niektorými dodávateľmi dohodnuté zľavy. Zároveň sa týmto spôsobom získali slovacikálne dezideráta. Významný podiel na výške financií v rámci domácej kúpy má už tradične predplatné za periodiká. Dary starších titulov sú jedným zo zdrojov retrospektívneho dopĺňovania fondov, ktoré je zamerané predovšetkým na získavanie slovacikálnych deziderát, **náhrad za stratené, resp. poškodené exempláre (87 KJ)**. **Darom** bolo získaných **568 KJ**. Z interných zdrojov (rezervné fondy) bolo zaradených do knižničných fondov SNK **1 180 KJ**, bezodplatným prevodom pribudlo **313 KJ**.

Neperiodické dokumenty – prírastky do knižničného fondu	Počet KJ
Povinné výtlačky	15 521
Dary	427
Medzinárodná výmena dokumentov	372
Zahraničná kúpa	961
Domáca kúpa	674
Rezervné fondy	1 174
Bezodplatný prevod	303
Spolu	19 432

Periodické dokumenty – prírastky do knižničného fondu	Počet KJ
Povinné výtlačky	5 069
Dary	141
Medzinárodná výmena dokumentov	137
Zahraničná kúpa	212
Domáca kúpa	0
Rezervné fondy	6
Bezodplatný prevod	10
Spolu	5 575

Finančné náklady na nákup neperiodických a periodických knižničných dokumentov

Nákup neperiodických a periodických knižničných dokumentov	Náklady (v €)
Domáca kúpa	46 710,17
Zahraničná kúpa	74 712,57
Kúpa pre výmenu	13 368,42
Spolu	134 791,16

Národná agentúra ISBN a ISMN

Národná agentúra ISBN a ISMN vykonávala funkciu sprostredkovateľa medzi vydavateľským, knižným a knižničným prostredím. V roku 2020 sa do systému medzinárodného štandardného číslovania kníh (ISBN) prihlásilo **348 nových vydavateľov** (medzi nimi sú organizácie, ale aj súkromné osoby). Z celkového počtu vydavateľov registrovaných v Národnej agentúre bolo v uplynulom roku **aktívnych 1 911 vydavateľov** (vydavatelia, ktorí požiadali o pridelenie čísla ISBN). Informácie o nahlásených tituloch sa mesačne zverejňovali na webovej stránke SNK. Správnosť čísel ISBN a ISMN bola skontrolovaná pri **7 582 tituloch** (tlačené dokumenty, elektronické zdroje online, offline). Počet urgencií titulov s prideleným číslom ISBN bol 769.

Národná agentúra vykonáva od roku 2014 v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave funkciu Národnej registračnej agentúry pre URN:NBN. V uplynulom roku neboli realizované žiadne požiadavky o pridelenie tohto prefixu.

Štatistika činnosti NA ISBN a ISMN

Národná agentúra ISBN a ISMN	Počet čísel
Pridelené ISBN	12 586
Pridelené ISMN	93
Počet nových vydavateľov	348
Urgované čísla ISBN/ISMN (titulov)	769

Bibliografia a katalogizácia

SNK – odbor národná bibliografia priebežne odborne spracovávala knižničné dokumenty rôznych typov – monografie, špeciálne druhy dokumentov, články a seriály. Túto odbornú činnosť prehľadne sumarizujú nasledujúce tabuľky.

Knihy a špeciálne dokumenty	Počet KJ/BIB záznamov
Katalogizácia a bibliografické spracovanie prírastkov do fondov SNK	7 020
Monografie pripravené a odoslané na digitalizáciu	15 000
Rekatalogizácia monografií	14 858
Rekatalogizácia grafických dokumentov	6 021
Deduplikácia	74 282
Editácia a reindexácia BIB záznamov pre potreby DK SNK	200 524
Import a bibliografická editácia BIB metadát digitálnych objektov do KIS Virtua	95 061
Kontrolované exporthy BIB metadát DO do CAIR a NRA – aktualizované	32 145
Kontrolované exporthy BIB metadát DO do CAIR a NRA – nové	95 061
Selekčná identifikácia voľných a obchodne nedostupných diel v ONK SNK	15 257
Kontrolované exporthy AUT a BIB metadát do VIAF/OCLC	76 000/2 800 000
Personálne autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	3 602
Korporatívne autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	387
Oddelenie analytickej bibliografie a autorizovaných selekčných údajov	Počet KJ/BIB záznamov
Kompletizácia a analytické bibliografické spracovanie krátkych BIB záznamov článkov z externej digitalizácie na úrovni autorizovaných selekčných údajov	42 000
Deduplikácia	31 920
Selekčná identifikácia voľných a obchodne nedostupných diel v ONK SNK	34 791
Personálne autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	3 358
Korporatívne autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	3 028
Vecné autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	1 150
Geografické autority – katalóg Slovenská knižnica, NRA/CAIR, VIAF	750

Seriály	Počet KJ/BIB záznamov
Katalogizácia prírastkov do fondov SNK	5 575 KJ
Rekatalogizácia	1 253 KJ
Deduplikácia	2 076 BIB z.
Editácia a reindexácia BIB záznamov pre potreby DK SNK	1 945 BIB z.
Seriály odoslané na digitalizáciu	2 840 KJ (t. j. 39 673 výtlačkov)

Národná bibliografia SNK aktívne pracovala na budovaní a správe databázy obchodne nedostupných diel (OND), pričom svoju činnosť koordinovala s Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO).

Národná bibliografia SNK naďalej spolupracuje s organizáciou kolektívnej správy LITA pri implementácii a optimalizácii prístupňovania OND a osirelých diel.

Biografická činnosť SNK

Pracovníci Národného biografického ústavu (NBiÚ) pracovali v roku 2020 na redakcii VII. zväzku *Biografického lexikónu Slovenska*, písmená O – Q, upravovali obsah diela v súlade s odporúčaniami lektorských posudkov, zabezpečili korektúry textov a odovzdali rukopis na technické spracovanie a tlač, súčasne pracovali na tvorbe hesiel a redakcii VIII. zväzku tohto diela (písmená R – Sn) a splnili úlohy v oblasti budovania biografickej dokumentácie. Pokračovali v získavaní a spracovávaní základných biografických dokumentov, bibliografie biografickej literatúry, ako aj výstrižkov zo súčasnej tlače. V súvislosti s prácou na príprave a redakcii VIII. zväzku *Biografického lexikónu Slovenska* sa zamerali najmä na dokumenty osobností s priezviskami začínajúcimi sa písmenami R – Sn. Získali 388 pôvodných biografických dokumentov, 126 výstrižkov a 2 723 biobibliografických záznamov.

NBiÚ SNK zabezpečoval prevádzku špecializovanej študovne. V danom období ju navštívilo **17 externých bádateľov**, interným a externým bádateľom bolo poskytnutých na štúdium **606 jednotiek** (143 osobností).

NBiÚ SNK priebežne vybavoval žiadosti o poskytnutie biografických informácií o významných osobnostiach Slovenska; poskytol **52 rešerší** a odborných informácií.

Súčasťou biografickej činnosti bola aj príprava zborníka *Biografické štúdie*, zv. 43.

Knižnično-informačné služby

V roku 2020 SNK poskytovala používateľom výpožičné, konzultačné, referenčné, rešeršné, reprografické a lektorské služby.

K 31. 12. 2020 mala **8 788 aktívnych používateľov** a zaznamenala **110 628 výpožičiek**.

Štruktúra výpožičiek podľa typu

Typ výpožičky	Počet výpožičiek
Požičovňa (výpožičky cez KIS Virtua)	84 136
Univerzálna študovňa	13 715
Študovňa mikrofilmov	1 471
Multimediálna študovňa	633
Historický knižničný fond	1 134
Výpožičky e-books	116
Počet zobrazení v Katalógu digitálnej knižnice a Digitálnej knižnici SNK	9 423
Spolu	110 628

V rámci medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) boli poskytované a zabezpečované výpožičky dokumentov v tlačenej, xeroxovej a elektronickej forme. K 31. 12. 2020 SNK zrealizovala spolu **11 580 MVS**, z toho bolo 8 886 výpožičiek kníh a 2 694 kópií článkov.

Typ transakcie	Počet výpožičiek	Počet článkov	Počet strán xerokópií	Počet strán digitálnych kópií
Z fondov SNK iným knižniciam	8 147	2 624	207	10 817
Z iných knižníc	739	70	3	406
Spolu	8 886	2 694	210	11 223

K 31. 12. 2020 bolo zrealizovaných spolu **1 384 MMVS**, z toho bolo 1 089 výpožičiek kníh a 295 kópií článkov.

Typ transakcie	Počet výpožičiek	Počet článkov	Počet strán xerokópií	Počet strán digitálnych kópií
Zo zahraničných knižníc	1 026	260	431	1 609
Zo SNK pre zahraničné knižnice	63	35	0	222
Spolu	1 089	295	431	1 831

Konzultačné a referenčné služby sa v roku 2020 zameriavali predovšetkým na poskytovanie bibliografických a faktografických informácií používateľom, a to osobne, telefonicky alebo písomne. V rámci osobných a telefonických konzultácií bolo používateľom poskytnutých celkovo **19 352 bibliografických a faktografických informácií**.

Referenčné služby – ústne	Počet poskytnutých informácií
Oddelenie výpožičných služieb a MVS	11 780
Oddelenie študovní	6 193
Oddelenie informačných služieb	1 379
Spolu	19 352

V sledovanom období zamestnanci SNK písomne odpovedali na **13 173 otázok** zaslaných elektronicky alebo klasickou poštou.

Referenčné služby – písomné	Počet poskytnutých informácií
Oddelenie výpožičných služieb a MVS	6 702
Oddelenie študovní	1 150
Oddelenie informačných služieb	4 819
Portál Spýtajte sa knižnice	502
Spolu	13 173

Do portálu služby Spýtajte sa knižnice sa v roku 2020 zapojilo 22 knižníc. Prostredníctvom portálu bolo zodpovedaných 502 otázok.

SNK v roku 2020 vypracovala **4 667 rešerší**.

Od 01. 03. 2018 SNK administratívne spravuje a sprístupňuje v rámci národnej licencie (NL) tri multiodborové databázy. Do NL bolo k 31. 12. 2020 zapojených **105 knižníc**. Databázy od spoločnosti Gale v NL boli so zreteľom na obmedzenia súvisiace so šírením pandémie ochorenia COVID-19 prístupné pre verejnosť bez registrácie. Okrem zakúpených databáz boli od marca do septembra 2020 a následne opäť v decembri 2020 skúšobne sprístupnené aj databázy Gale Reference Complete.

GALE – používatelia SNK	
Počet vstupov	9 104
Počet vyhľadávaní	25 240
Počet zobrazených plných textov	8 994
GALE – voľný prístup	
Počet vstupov	3 674
Počet vyhľadávaní	8 990
Počet zobrazených plných textov	7 314

V roku 2020 SNK poskytovala prístup k **elektronickým informačným zdrojom (EIZ)** z týchto databáz:

- * databázy Academic One File, General One File, InfoTrac Custom Journal (národná licencia),
- * 9 databáz prístupných cez softvér NAVIGA (projekt Informácie pre inovácie),
- * databáza SpringerJournal (projekt NISPEZ),
- * databáza STN online,
- * 4 patentové databázy (EPAB, EPB, GBI, BETA),
- * databázy EZB (Elektronische Zeitschriftenbibliothek).

Počas zatvorenia vlastných priestorov pre verejnosť SNK ponúkla svojim používateľom skúšobné prístupy do 10 svetových databáz EIZ, aby zlepšila predovšetkým vedeckým pracovníkom a študentom podmienky práce či štúdia z domu. Skúšobné prístupy ponúkli tieto databázy:

- * EBSCO Public Library Collection,
- * EBSCO Academic Library Collection,
- * EBSCO eBooks – Harvard Business Review E-Book Subscription Collection,
- * EBSCO – Academic Search Ultimate,
- * EBSCO – APA PsycTherapy,

- * BRILL Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics Online,
- * POLPRED,
- * Gale Reference Complete,
- * EduPrograms Index,
- * EduFunding Index.

Pre používateľov bol aj v minulom roku prístupný online Katalóg digitálnej knižnice. Pre registrovaných používateľov bol v priestoroch sídelnej budovy sprístupnený až na úroveň plnotextového zobrazenia.

Katalóg digitálnej knižnice 2020	
Počet vstupov	53 916
Počet registrovaných vstupov	2 440
Počet vyhľadávaní	35 424
Počet zobrazených plných textov	7 893

V máji 2020 SNK spustila pilotnú online prevádzku Digitálnej knižnice SNK, ktorá odvtedy umožňuje z ktoréhokoľvek miesta na svete plnotextovo zobrazovať knihy, články a iné objekty slovenského písomného kultúrneho dedičstva, ktoré viac nie sú zaťažené autorským právom a súvisiacimi právami ich nositeľov. Podrobné údaje o využívaní DK SNK poskytuje nasledujúca tabuľka:

Digitálna knižnica SNK (jún – december 2020)	
Počet vstupov	8 273
Počet registrovaných používateľov	691
Počet vyhľadávaní	25 030
Počet zobrazených plných textov	1 530

Odbor služby poskytuje používateľom **3 študovne** – univerzálnu, multimediálnu a mikrofilmovú. V roku 2020 ich navštívilo **6 442 používateľov**, z toho 5 435 používateľov navštívilo univerzálnu študovňu.

Fond **univerzálnej študovne** bol v roku 2020 rozšírený o **308 kníh, 4 088 čísel slovenských periodík, 1 732 čísel zahraničných periodík a 131 čísel knihovníckych periodík**. Normy STN sú sprístupňované online, v sledovanom období bolo zaznamenaných 193 vstupov.

Štruktúra výpožičiek

Univerzálna študovňa	Počet
Počet návštevníkov	5 435
Prístup na verejný internet	942
Výpožičky periodík	7 838
Výpožičky kníh	5 877
Výpožičky spolu	13 715

Multimediálna študovňa SNK je zameraná na sprístupňovanie elektronických dokumentov (CD) a periodík z oblasti audiovizuálnej a digitálnej techniky. V roku 2020 bol jej fond rozšírený o **294 elektronických dokumentov na CD nosičoch**.

Štruktúra výpožičiek

Multimediálna študovňa	Počet
Počet návštevníkov	370
Výpožičky CD	191
Výpožičky periodík	442
Výpožičky spolu	633

V študovni mikrofilmov sú používateľom sprístupnené dokumenty z fondov SNK (prevažne staršie periodiká). Pre potreby používateľov bolo z mikrofilmového materiálu vytvorených **4 652 skenov** a **2 310 xerokópií**.

Mikrofilmová študovňa	Počet
Počet návštevníkov	637
Počet sprístupnených mikrofilmov	1 471

Reprografické služby z fondu SNK

Počet skenov z fondu SNK	58 101
Počet xerokópií z fondu SNK	41 106

V roku 2020 využilo **lektorské služby 155 účastníkov** v rámci 12 exkurzií. K 31. 12. 2020 odbor služby zaregistroval **36 353 návštev**.

Stránku webového portálu **Online katalóg SNK** navštívilo v minulom roku **303 824 používateľov**.

Metodická činnosť SNK

Metodickú činnosť poskytujú viaceré odbory SNK. Odbor knižničný inštitút zameriava celú svoju činnosť na metodickú pomoc a vzdelávanie knihovníkov. Metodickú činnosť súčasne vykonáva tiež odbor národná bibliografia, odbor správy a spracovania HKD a HKF, odbor ochrana fondov a odbor služby. V roku 2020 sa SNK v rámci metodickej pomoci pre knižnice venovala najmä aktivitám súvisiacim s pandémiou ochorenia COVID-19 a online vzdelávaniu.

Vzdelávanie

V roku 2020 SNK ukončila 5. ročník akreditovaného vzdelávacieho programu Knihovnícke základy pre znalostnú spoločnosť. Vzdelávací program pozostával z 3 modulov:

- * Všeobecný úvod do knihovníctva – počet účastníkov 26,
- * Knihovník vo verejnej knižnici – počet účastníkov 23,
- * Knihovník v akademickej knižnici – počet účastníkov 10.

V rámci metodickej činnosti SNK zorganizovala **8 vzdelávacích podujatí**:

- * *Seminár k databázam Gale vrátane Gale Reference Complete* – online seminár – 04. 03. 2020,
- * *Seminár k databázam Gale vrátane Gale Reference Complete* – online seminár – 10. 03. 2020,

- * *Etický kódex v knižnici* – online seminár – 23. – 24. 09. 2020,
- * *Benchmarking verejných knižníc* – online seminár – 15. 10. 2020,
- * *Etický kódex v knižnici III.* – online seminár – 04. 11. 2020,
- * *Projektový manažment* – online seminár – 10. – 11. 11. 2020,
- * *Biznis etiketa aj v knižnici* – online seminár – 25. 11. 2020,
- * *Seminár k databázam Gale vrátane Gale Reference Complete* – online seminár – 10. 12. 2020.

Ďalšie metodické aktivity

- * SNK v oblasti metodiky služieb v knižniciach priebežne zaučala nových zamestnancov partnerských knižníc s výpožičným procesom v rámci KIS Virtua SNK, realizovala s nimi akceptačné testy a kontinuálne im poskytovala metodickú podporu. V roku 2020 bolo preskúšaných 18 knihovníkov a úspešne získalo akceptačný test 14 zamestnancov partnerských knižníc.
- * SNK vydala metodickú príručku *Metodika spracovania historických tlačí vo formáte MARC 21 s implementáciou pravidiel RDA (verzia 2.2)* – príručka je prístupná na webovej stránke Slovenskej národnej knižnice od septembra 2020.
- * V rámci jednotnej katalogizácie historických knižničných fondov na Slovensku oddelenie spracovania historických knižničných fondov v nadväznosti na politiku odboru národná bibliografia metodicky usmerňuje bibliografické spracovanie vzácných a starých tlačí.
- * SNK metodicky usmerňovala vlastníkov a správcov HKD a HKF. Priamo na mieste uloženia fondu poskytli pracovníci SNK 9 konzultácií a písomnou, telefonickou či elektronickou formou poskytli 41 inštrukcií.
- * SNK tvorila metodiku pre udržanie optimálnych podmienok depozitov určených pre HKD a HKF.
- * V máji SNK plánovala odborný seminár pre bibliografy historických knižničných fondov pracujúcich vo formáte MARC 21. V dôsledku protipandemických opatrení bol seminár zrušený, avšak elektronická verzia metodiky s implementáciou nových pravidiel popisu Resource Description & Access (RDA) bola uverejnená na webovej stránke SNK.
- * SNK spracovala podklady na vydanie nového štandardu pre verejné knižnice, ktorý bol vydaný Ministerstvom kultúry SR pod názvom *Metodické usmernenie Ministerstva kultúry SR č. MK-4315/2020-110/1117 z 21. júla 2020 na určenie štandardov pre verejné knižnice*.
- * SNK vydala metodický pokyn Slovenskej národnej knižnice na vymedzenie štandardu doplňovania a aktualizácie knižničného fondu pre knižnice zriaďované/prevádzkované obcami, mestami alebo samosprávnymi krajinami na území Slovenskej republiky pod názvom *Štandard pre dobrý knižničný fond*.
- * SNK vytvorila spoločnú platformu pre zlepšenie hromadnej komunikácie prostredníctvom e-konferencií. Platforma je dostupná na <http://ekonferencie.snk.sk/listinfo/>.
- * SNK uskutočnila prieskum medzi verejnými knižnicami na tému spolupráce knižníc a škôl. Výsledky prieskumu boli publikované online v publikácii *Spolupráca v celoživotnom vzdelávaní medzi verejnými knižnicami a školami*, ktorá je dostupná na webovej stránke SNK.
- * SNK pravidelne koordinovala a metodicky usmerňovala knižnice na Slovensku v súvislosti s pandémiou spôsobenou ochorením COVID-19. Vydávala metodické usmernenia ako *Odporúčania Slovenskej národnej knižnice v čase ohrozenia koronavírusom*, *Čítanie kníh online a autorský zákon*, *Detské kútiky* a pod. Usmernenie s názvom *Návrh opatrení v súvislosti s prevenciou ochorenia COVID-19 pri manipulácii s knihami a dokumentmi* bol krízovým štábom Ministerstva kultúry SR celoplošne odporučený ako východiskový dokument v kontexte opätovného otvárania knižníc. Uvedené materiály sú spolu s ďalšími súvisiacimi dokumentmi zverejnené na webovom sídle SNK v sekcii Informácie pre... – Koronavírus.
- * V roku 2020 SNK ako registračná agentúra Slovenskej republiky pre špeciálny medzinárodný štandardný identifikátor pre knižnice a príbuzné organizácie (ISIL) prideliť kód ďalším 12 knižniciam. K 31. 12. 2020 požiadalo o pridelenie ISIL kódu celkovo 193 slovenských knižníc.
- * V rámci metodiky SNK naďalej budovala adresár slovenských knižníc, ktorý je zverejnený na webovej stránke SNK v sekcii Informácie pre... – Adresár knižníc.
- * Pracovníci oddelenia výskum a vývoj vykonávali metodickú činnosť vzťahujúcu sa na proces digitalizácie, materiálový prieskum a pod.
- * SNK sa priebežne podieľala aj na metodickej činnosti v oblasti reštaurovania, konzervovania a masových konzervačných technológií, ako aj na prieskumoch vzácných zbierok a dokumentov.

Štatistika

SNK zastrešovala zber a analýzu štatistických ukazovateľov slovenských knižníc a neperiodických publikácií. V rámci štatistiky sa uskutočnili tieto činnosti:

- * spracovanie štatistík
 - KULT 4-01 *Ročný výkaz o neperiodických publikáciách za rok 2019*,
 - KULT 10-01 *Ročný výkaz o knižnici za rok 2019*;
- * spracovanie materiálov
 - *Komentáre k výsledkom štatistického zisťovania v oblasti činnosti knižníc a v oblasti vydavateľskej činnosti neperiodických publikácií za rok 2019*,
 - *Analýza vývoja verejných knižníc SR so zameraním na podmienky, činnosť a výkony regionálnych knižníc v štatistických údajoch za rok 2019*,
 - *Analýza vývoja mestských knižníc podľa základných štatistických údajov za roky 2005 – 2019*,
 - *Analýza vyhodnotenia plnenia RKK a RK v roku 2019 štandardov pre verejné knižnice podľa Metodického pokynu MK SR s platnosťou od 01. 06. 2010 do 31. 08. 2020*,
 - *Najčastejšie položené otázky k štatistickému zisťovaniu KULT 10-01 o knižniciach*,
 - *Najčastejšie chyby vo formulári KULT 10-01*.

SNK bola riešiteľkou medzinárodného projektu Benchmarking knihooven za slovenské verejné knižnice a zabezpečila vykonávanie činností v súlade so Zmluvou o využívaní databázy projektu Benchmarking knihooven medzi Národní knihovnou ČR a SNK. Do projektu sa k 31. 12. 2020 zapojilo 77 verejných knižníc. V rámci tejto činnosti sa uskutočnilo:

- * spracovanie materiálu
 - *Analýza podmienok a výkonov slovenských verejných knižníc zapojených do projektu Benchmarking knihooven v rokoch 2012 – 2020 v porovnaní s mediánom českých a slovenských knižníc*,
- * podujatie
 - *Benchmarking verejných knižníc*, ktoré sa konalo 15. 10. 2020.

Spracovanie a správa HKD a HKF

SNK – odbor správy a spracovania historických knižničných dokumentov (HKD) a historických knižničných fondov (HKF) zabezpečuje a koordinuje činnosti a postupy v oblasti správy a spracovania historických knižničných dokumentov a fondov. Zameriava sa na evidovanie knižného kultúrneho dedičstva v rámci krajiny (pasportizácia) a uchováva, ochraňuje a sprístupňuje osobné, šľachtické a korporatívne historické fondy v SNK. Z hľadiska sprístupňovania knižných kultúrnych pamiatok z historických knižničných fondov odbor zabezpečuje spracovanie metadát dokumentov pre bádateľov na úrovni úplného odborného popisu exemplárov, podieľa sa na tvorbe databázy informácií a vytvára tlačenej a elektronické bibliografie dokumentov z vybraných období.

Pracovníci odboru sa zúčastňujú na vedeckých podujatiach, seminároch a konferenciách s medzinárodným významom a zapájajú sa do výskumných úloh a činností, ktorých výstupom sú odborné monografie a štúdie následne zverejňované v zborníkoch a časopisoch domácej i zahraničnej proveniencie.

Odbor sa v rámci nadnárodnej spolupráce SNK zapojil do spolupráce s organizáciou Consortium of European Research Libraries (CERL). Cieľom je participovať na projektoch a výskumoch zameraných na spoločné písomné kultúrne dedičstvo, ako aj riešenie súčasných problémov a výziev spojených s danou problematikou. V rámci tejto spolupráce odbor zorganizoval online workshop s predstaviteľmi organizácie. Zástupcovia vybraných sekcií prezentovali používané metódy spracovania starých tlačí a systém prezentácie metadát, štruktúru zverejnených výstupov, ale aj databázy s možnosťou prístupu a možnosti ich využitia vo výskumnej a spracovateľskej praxi. Na základe nadviazanej spolupráce bolo pracovníkom odboru umožnené iniciovať proces postupného odosielania príslušných metadát do databázy CERL.

Pracovisko správy a spracovania HKD a HKF zabezpečuje detailnú pasportizáciu v prostredí všetkých typov vlastníkov v rámci programu komplexnej ochrany HKD a HKF v Slovenskej republike.

K 31. 12. 2020 bolo pasportizovaných **5 420 zväzkov starých tlačí** z rímskokatolíckej (farské úrady v obciach Veľká Domaša, Hanušovce nad Topľou, Dubovec, Držkovce, Gemerská Nová Ves) a z evanjelickej cirkvi a. v. (historická knižnica Tranoscia a časť seniorátnej knižnice v Revúcej). Elektronicky bolo zaevidovaných všetkých 5 420 záznamov.

Pri revízii fondov v správe SNK boli nájdené aj také zväzky, ktoré doteraz neboli elektronicky zaevidované. Z revízie kláštorňých knižníc vyplynula o. i. úloha vytvorenia elektronického katalógu jednotlivých knižníc. So zreteľom na nepriaznivú pandemickú situáciu nebolo pracovníkom umožnené osobne navštevovať farské úrady a venovať sa pasportizácii. Svoje pracovné úlohy museli takmer dva mesiace vykonávať z domu, preto sa zaoberali takmer výhradne spracovaním záznamov v elektronickom katalógu kláštorňých knižníc. V roku 2020 bolo elektronicky **zaevidovaných 21 098 záznamov** v správe SNK. Celkovo bolo vytvorených **26 518 nových elektronických záznamov**. Podrobné údaje o evidencii tlačí poskytuje nasledujúca tabuľka:

Elektronická evidencia tlačí z fondu SNK	Počet zväzkov
Knižnica A. A. Baníka	3 120
Knižnica jezuitov	7 303
Knižnica františkánov	8 675
Knižnica kapucínov	2 000
Spolu	21 098

Na základe odbornej dokumentácie vypracovanej v SNK bolo v roku 2020 v Ústrednej evidencii HKD a HKF zapísaných **488 titulov tlačí 16. storočia zo Zaiovskej knižnice**. V SNK sú evidované pod poradovým číslom 305. SNK zároveň pripravuje na zapísanie do Ústrednej evidencie HKD a HKF ďalšie dokumenty zo Slovenskej národnej galérie v Bratislave – pracovisko kaštieľ Strážky, ako aj tlače 16. storočia z knižnice františkánov.

SNK – pracovisko správy HKD a HKF realizuje aj ďalšie úlohy, ktoré súvisia s ochranou a so sprístupňovaním HKD a HKF. Tieto činnosti sumarizuje a kvantifikuje nasledujúca tabuľka:

Činnosť (ochrana a sprístupňovanie HKD a HKF)	Počet
Výpožičky historických kníh v rámci SNK	1 134 zväzkov
Presuny vo fondoch historických knižníc	4 390 zväzkov
Konzultácie a informácie (domáci a zahraniční bádatelia)	34 bádateľov
Poskytnutie elektronických informácií	97 elektronických informácií
Výber dokumentov na čistenie, reštaurovanie a konzervovanie	4 265 zväzkov + 73 prepraviek na sterilizáciu
Odoslanie na digitalizáciu do KaDC SNK	1059 objektov
Revízia HKF po digitalizácii	1 000 objektov

V rámci **prezentácie** a sprístupňovania HKD a HKF SNK realizovala viacero odborných aj popularizujúcich prednášok a výstav. Aponiovská knižnica v Oponiciach, v ktorej sú deponované historické knižničné fondy v správe SNK, sprístupnila dňa 28. februára 2020 ďalší ročník výstavy *Gutenbergova knižnica*, tentoraz s podtitulom *Gutenberg a cesta za snom*. V dôsledku vypuknutia pandémie ochorenia COVID-19 však bola predčasne ukončená už 9. marca 2020.

V roku 2020 SNK na prehliadkach historickej Aponiovskej knižnice v Oponiciach privítala **6 099 návštevníkov**.

V roku 2020 pracovisko spracovania HKD a HKF katalogizovalo a kompletne bibliograficky spracovávalo v systéme KIS Virtua vo formáte MARC 21 historické dokumenty vydané od 16. do začiatku 20. storočia, ktoré sú v správe odboru správy a spracovania HKD a HKF a zo základného fondu SNK. Spracované dokumenty boli do fondov SNK získané retrospektívnym dopĺňovaním formou kúpy a darov. V KIS Virtua bolo ku koncu roka 2020 bibliograficky spracovaných **4 141 KJ**. Všetky dokumenty z HKF sa pred bibliografickým spracovaním preverujú v generálnom katalógu (či už nemajú pridelené signatúry), až potom sa signujú a spracovávajú.

Retrospektívne spracovanie dokumentov za rok 2020 podľa podielu jednotlivých fondov

Názov retrospektívne spracovávaného fondu	Počet spracovaných KJ
Knižnica Malohontského seniorátu	1 909
Knižnica františkánov 16. storočia	976
Tlače 16. storočia zo základného fondu SNK	229
Prvotlače	111
Spracovanie inorečových slovacík 1901 – 1918	54
Spracovanie tlačí zo základného fondu SNK sig. SE	353
Retrospektívne spracovanie tlačí	151
Šľachtická knižnica rodu Appony tlače 16. storočia	294
Šľachtická knižnica rodu Appony	64
Spolu	4 141

Súčasťou činnosti oddelenia je aj poskytovanie knižnično-informačných služieb bádatelom v oblasti historických knižničných fondov. Od roku 2019 je v SNK verejne prístupná študovňa starých a vzácných tlačí. V rámci služieb bádatelom študovňa poskytuje výlučne prezenčné výpožičky, konzultácie a príručnú knižnicu s literatúrou zameranou na dejiny knižnej kultúry. Činnosť i návštevnosť študovne však boli v roku 2020 významne ovplyvnené protipandemickými opatreniami – navštívilo ju **48 bádatelov**, bolo zadaných a vybavených **238 žiadaniek** a zaevidovaných **14 bádatel'ských listov**.

Fyzická ochrana fondov SNK

SNK – odbor ochrana fondov zabezpečovala v roku 2020 viacero odborných knižničných činností súvisiacich s komplexnou fyzickou ochranou fondov SNK.

Oddelenie ochrana a správa depozitov zabezpečovalo vyskladnenie dokumentov na digitalizáciu a ich opätovné uskladnenie, výber a zakladanie fondov pre čitateľov, evidovanie a zakladanie nových prírastkov, revíziu fondov, správu prírastkových kníh, ako aj vedenie a dopĺňanie repozitného katalógu. Konzultovalo výber dokumentov na reštaurovanie a konzervovanie pred digitalizáciou.

Zamestnanci pokračovali v premiestňovaní slovacikálneho a inorečového fondu. V rámci depozitu bolo presunutých a uložených **205 569 KJ**.

Špecializované pracovisko SNK vykonávalo kompletizáciu všetkých dokumentov prevzatých zo spracovateľských pracovísk, ich označenie, adjustáciu a konečné uloženie v hlavnom depozite.

V roku 2020 bolo prevzatých **23 055 KJ nových prírastkov** z odborných spracovateľských pracovísk SNK do depozitu a v rámci rekatalogizácie bolo spracovateľským pracoviskám vyskladnených a opätovne založených do depozitov **13 028 KJ**.

Oddelenie ochrana a správa depozitov pokračovala v udržateľnosti projektu OPIS spracovaním **1 198 KJ** v KIS Virtua na pracovisku rýchlej katalogizácie.

Od výpožičného pultu do depozitu bolo prostredníctvom pracoviska rýchlej katalogizácie prevzatých **35 067 KJ**. Priebežne sa dopĺňali prírastky do repozitného katalógu. Pripravených, roztriedených a založených bolo **41 350 katalógových lístkov**.

Prehľad odborných činností a ich kvantifikácia

Odborná činnosť	Počet KJ
Výber fondov pre potreby čitateľov	47 543
Výber fondov pre potreby rekatalogizácie	13 028
Zakladanie dokumentov do depozitu	95 571
Kompletizácia dokumentov prevzatých zo spracovateľských pracovísk	23 055
Adjustácia dokumentov (priradenie štítkov so signatúrou)	55 320
Presuny a opätovné uloženie fondov	205 569
Výber dokumentov na reštaurovanie	409
Výber dokumentov na digitalizáciu a chemické ošetrovanie	54 648
Rýchla katalogizácia: vytváranie záznamov	1 198
Vytváranie záznamov o jednotkách – exempláre	13 123
Náhrady za stratené a nezvestné tituly	81
Zápis zmien v prírastkových knihách	65
Výber monografií, seriálov, špeciálnych tlačí na následnú opravu	1 012
Príprava, triedenie a zakladanie lístkov do repozitného katalógu (ks)	41 350
Revízia fondov SNK podľa príkazu GR SNK č. 5/2015	132 555
Väzba údržba periodík a brožovaných tlačí	6 462

SNK prostredníctvom oddelenia reštaurovania a konzervovania participovala v roku 2020 na zachovaní a zlepšení fyzického stavu svojich najvzácnejších a najstarších dokumentov, na uchovaní autenticity a na sprístupňovaní ich obsahu bádateľom. Zaoberala sa zároveň reštaurovaním knižných dokumentov pre potreby SNK z konzervačného fondu SNK, Literárneho archívu SNK a študovne SNK, ako aj dokumentov pred a po digitalizácii.

Oddelenie spolupracovalo aj s inými kultúrnymi inštitúciami v Slovenskej republike, predovšetkým na reštaurovaní a konzervovaní vzácných zbierok Lyceálnej knižnice v Kežmarku (LKK). Pracovníci vypracovali odborné posudky k žiadostiam o grant z Fondu na podporu umenia 2020 v programe Odborné ošetrovanie zbierkových fondov na reštaurovanie vzácných zbierok pre Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote, Trenčianske múzeum, Mestské múzeum v Lučenci, Podtatranské múzeum a Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici. V spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici sa na pracovisku vysterilizovalo 915 KJ.

Koncom roka 2020 bola nadviazaná spolupráca so Slovenským filmovým ústavom v Bratislave, pre ktorý pracovisko vysterilizovalo 26 škatúl archívnych dokumentov. Spolupráca pokračuje aj v roku 2021.

Prehľad typov reštaurovaných väzieb

Typy väzieb	Počet
Celokožené väzby	45
Polokožené väzby	17
Pergamenové a polopergamenové väzby	13
Papierové väzby	55
Plátenné a poloplátenné väzby	93
Brožované a iné väzby	89
Spolu reštaurovaných väzieb kníh	312

Činnosti súvisiace s reštaurovaním a konzervovaním dokumentov a ich kvantifikácia

Odborná činnosť	Počet
Reštaurovanie kníh	312
z toho náročných reštaurovaní na úplný protokol	7
Dolievanie listov	2 472
Výroba ochranných obalov	2 496
Štítky na lepenie čiarových kódov	6 000
Mechanická očista listy v stave <i>in situ</i>	10 039
Rozoberanie a mechanická očista listov	14 567
Neutralizácia listov mokrým vodným procesom	11 714
Reštaurovanie listov japonským papierom	14 499
Čistenie fragmentov	110
Mechanicky a chemicky ošetrené dokumenty	6
Sterilizácia dokumentov etylénoxidom	12 850

Pracovisko prípravy dokumentov v zmysle kontraktu zabezpečovalo komplexnú ochranu dokumentov, zahŕňajúcu ich čistenie a prípravu na konzervačno-reštaurátorské zásahy. Komplexnú ochranu prioritne zabezpečovalo pre konzervačný fond, historický fond a pre fondy Literárneho archívu a Literárneho múzea SNK.

Výber dokumentov vstupujúcich do procesov komplexnej ochrany a čistenia vykonávali odborní pracovníci v zmysle stanovených plánov a priorít. Do procesu čistenia sa takto dostávali dokumenty v rôznom fyzickom stave. Spôsob ich čistenia a ošetrovania závisel od mnohých faktorov – stav a kvalita papierového nosiča, stav a typológia väzby, druh poškodenia atď. Tomu sa prispôbovala celá technológia jednotlivých procesov čistenia.

Prevažná časť novodobého fondu bola čistená v poloautomatických čistiaciach zariadeniach. Čistenie historického fondu, archívnych dokumentov, silne poškodeného a znečisteného fondu sa realizovalo manuálnym spôsobom v špeciálnych čistiaciach prepravkách. Mechanickým čistením sa z dokumentov odstraňovala podstatná časť nežiaducich organických a anorganických častíc, ktoré deštruktívne vplyvajú na fyzický stav dokumentov a na technológie uskladnenia.

Spôsoby a postupy čistenia dokumentov, ako aj prvotné hodnotenie ich fyzického stavu a poškodenia boli zaznamenávané do formulára, ktorý sa vkladá do každého očisteného dokumentu. Získané údaje boli súbežne vkladané aj do špeciálneho programu určeného na monitorovanie stavu dokumentov a zároveň na sledovanie pohybu dokumentov medzi technológiami ochrany a depozitom, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť digitalizačného workflow (WF).

Uvedeným spôsobom bol vykonaný proces čistenia dokumentov a fondov nielen pre procesy digitalizácie, ale aj pre proces akvizície, rekatalogizácie, reštaurovania a uskladňovania.

Oddelenie okrem hlavnej pracovnej činnosti vykonalo aj čistenie vzácneho regionálneho fondu v havarijnom stave pre Štátnu vedeckú knižnicu v Banskej Bystrici.

Štruktúra a kvantifikácia vyčistených dokumentov

Komplexná mechanická očista dokumentov k 31. 12. 2020	Počet objektov
Konzervačný fond SNK	60 685
Celkové čistenie fondu HKD a HKF	5 313
Celkové čistenie archívnych dokumentov	2 161
Celkové čistenie špeciálnych dokumentov	771
Spolu SNK	68 930
Fond inej organizácie	915
Celkový počet čistených dokumentov	69 845

Ochrana fondov nespočívala iba v procesoch reštaurovania, konzervovania a čistenia jednotlivých dokumentov, ale aj v komplexnej preventívnej ochrane všetkých dokumentov. Tá sa považuje za jednu z najúčinnjších metód ochrany fondov a SNK jej dlhodobo venuje veľkú pozornosť.

Oddelenie výskum a vývoj vykonávalo v roku 2020 všetky zverené aktivity – kontrolu kvality dokumentov v súvislosti s procesom digitalizácie, materiálový prieskum, monitorovanie environmentálnych parametrov pri uskladnení fondov SNK a v dostupnej miere aj výskumnú a metodickú činnosť.

V súlade s § 6 ods. 2 bod n) zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach sa oddelenie podieľalo na ochrane historických knižničných dokumentov, historického knižničného fondu a fondu Literárneho archívu SNK, a to zabezpečením kontroly kvality dokumentov v súvislosti s procesom digitalizácie, t. j. vykonaním fyzického prieskumu s komplexným hodnotením vybraných chemických, mechanických, optických a mikrobiologických vlastností dokumentov. Zo získaných údajov sa buduje databáza, ktorá má kľúčový význam pre masové konzervačné procesy a tvorbu plánu na reštaurovanie knižničných fondov. Databáza sa buduje v spolupráci s oddelením reštaurovania a konzervovania, čím sa vytvára spoločný priestor pre informácie o komplexnom procese kontroly a ochrany knižničného materiálu.

V roku 2020 bolo takto vyhodnotených **1 333 dokumentov z historického fondu a 16 ročníkov periodík**. Z celkového počtu 1 333 ks dokumentov historického fondu bolo po reštaurovaní testovaných 128 ks historických monografií a 16 ks ročníkov periodík (ČSA). Zároveň bolo po reštaurovaní otestovaných 7 ks dokumentov z Lyceálnej knižnice v Kežmarku.

V spolupráci s Literárnym archívom SNK sa uskutočnil prieskum 633 archívnych dokumentov, literárnych a hudobných rukopisov.

V rámci spoločnej úlohy nazvanej *Zlepšenie fyzického stavu fotografických negatívov v depozite Literárneho archívu* boli roztriedené negatívy podľa typu podložky, následne vykonaný fyzický prieskum a vytvorená elektronická databáza pre 22 885 negatívov. Oddelenie sa v spolupráci s Literárnym archívom SNK podieľalo aj na zlepšení fyzického stavu fonografických valcov. Uskutočnil sa prieskum 232 ks jedinečných zbierkových predmetov, v rámci ktorého boli identifikované druhy fonografických valcov, zdokumentovaný ich fyzický stav a vytvorená databáza. Prieskum bol štatisticky vyhodnotený a bol vypracovaný návrh ďalšieho vhodného uloženia fonografických valcov v zbierkach SNK.

Typ a kvantifikácia objektov za rok 2020

Typ dokumentov	HKF a HKD	Periodiká	Dokumenty z LKK	Archívne dokumenty	Negatívy	Spolu
Počet objektov	1 333	16	7	633	22 885	24 874

Pracovníci oddelenia konzultovali reštaurátorské zámery a spolupracovali na vykonávaní materiálových prieskumov a mikrobiologických analýz podozrivých dokumentov. Podieľali sa aj na triedení dokumentov pred ich zaradením do technológií hromadnej ochrany.

V súlade s § 15 ods. a) a b) zákona č. 216/2015 Z. z. o knižniciach pracovníci oddelenia pomáhali zabezpečiť optimálne podmienky uloženia HKD a HKF v priestoroch depozitu monitorovaním a vyhodnocovaním podmienok pre preventívnu ochranu (sledovanie teploty, relatívnej vlhkosti, osvit, čistoty prostredia a pod.), ako aj tvorením príslušných návodov, postupov a metodík.

Oddelenie výskum a vývoj sa podieľalo na príprave projektu *The Written Visegrad Heritage – Protection for the Future*, ktorý bol úspešne schválený programom *Visegrad Fund*. Zameriava sa na podporu a rozvoj aktívnej spolupráce v oblasti výskumu a ochrany kultúrneho dedičstva v krajinách V4 (hlavným žiadateľom projektu je *Budapest City Archives*, partnermi sú okrem SNK aj *Národní knihovna ČR* a *Fakulta biológie Varšavskej Univerzity*).

Pri riešení výskumnej úlohy *Vplyv etylénoxidovej sterilizácie na vlastnosti rôznych materiálov používaných na knižničných dokumentoch* sa postupovalo podľa vecného a časového harmonogramu. Výsledky výskumnej úlohy boli prehľadne zhrnuté v záverečnej výskumnej správe.

Zamestnanci oddelenia si rozširovali odborné vedomosti v oblasti ochrany fotografických materiálov a materiálového prieskumu prostredníctvom seminárov a konzultácií v spolupráci s *Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU* v Bratislave, ako aj účasťou na konferencii *Wood, Pulp and Paper – Polygrafia Academia 2020*, ktorá sa so zreteľom na protipandemické opatrenia tento rok uskutočnila online formou.

Múzejná činnosť SNK

Múzejné činnosti zabezpečujú dve detašované pracoviská – Literárne múzeum SNK (LM SNK) v Martine a Slovenské múzeum Alexandra Sergejeviča Puškina v Brodzanoch (SMASP). V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a zatvorením týchto pracovísk pre verejnosť sa zamestnanci múzeí venovali iným odborným činnostiam. V rámci tejto zmeny sa v roku 2020 zvýšil v porovnaní s pôvodným plánom počet odborne ošetrovaných predmetov, ako aj predmetov spracovaných v systéme CEMUZ.

Zo zbierok LM SNK sa v sledovanom období odborne ošetrilo **413 zbierkových predmetov**, zo zbierok SMASP to bolo **52 zbierkových predmetov**.

Externe bolo zreštaurovaných **15 kusov zbierkových predmetov**, z toho 8 kusov predstavovali obrazy a 7 kusov historický nábytok z fondu SMASP.

	1-stupňová evidencia	2-stupňová evidencia
LM SNK	452	440
SMASP	122	122
Spolu	574	562

Pracovníci múzeí sa venovali aj príprave akvizícií zbierkových predmetov. Na rok 2021 múzeá pripravili **prioritný projekt akvizície zbierkových predmetov**, ktorého ciele zahŕňajú získanie výberu bibliofílií Róberta Broža, všetkých prekladov kníh Kláry Jarunkovej a jej ocenení, ale i ilustrácií akademického maliara Roberta Bruna do fondu LM SNK, súčasne korešpondencie šľachtickej rodiny Friesenhof a Oldenburg a cestovného denníka vojvodu Elimara Oldenburga do fondu SMASP.

V rámci spolupráce s inými inštitúciami sa zbierkové predmety vypožičiavali a sprístupňovali formou osobných prezenčných výpožičiek, formou dohody o dočasnom premiestnení a zmluvami o výpožičke, a to:

- * sochu *Ludovíta Štúra* – Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave,
- * 6 bábok Jaroslava Anderleho – Divadelnému ústavu v Bratislave na výstavu *Divadelné storočie – stopy a postoje*,
- * 76 ilustrácií (*Peklo*) Vincenta Hložníka publikovaných v knihe *Božská komédia* – Turčianskej galérii v Martine na výstavu *Vincent Hložník – Peklo*.

Služby bádateľom LM SNK poskytovalo prevažne e-mailom. V sledovanom období tieto služby využilo **25 bádateľov**.

Aj v roku 2020 sa LM SNK zapojilo do projektu *MuseumWeek*. Poskytlo informácie a fotografie šable slovenských dobrovoľníkov.

V roku 2020 SNK realizovala verejné obstarávanie na vypracovanie **projektu architektonicko-výtvarného spracovania stálej expozície slovenskej literatúry a knihy LM SNK** vrátane návrhu na interiérové riešenie súvisiacich reprezentatívnych priestorov múzea. Realizácia zmluvy bola rozdelená do dvoch fáz. V prvej fáze bola SNK odovzdaná štúdiá stavebno-inžinierskych činností na doplnenie podkladov k verejnému obstarávaniu realizačného projektu. V druhej fáze bol odovzdaný realizačný projekt architektonicko-výtvarného spracovania so všetkými náležitostiami realizačnej dokumentácie. V súvislosti s požiadavkou bol prepracovaný scenár stálej expozície do štruktúrovanej podoby tak, aby bola jasná identifikácia exponátov a rozdelenie obsahu na nosný a doplnkový. Toto rozdelenie je ťažiskovým podkladom na identifikáciu fixných objektov expozície a možností rozvoja audiovizuálneho a digitálneho obsahu expozície (fotografií, textov, skenov).

V roku 2020 bol vypracovaný tiež **architektonicko-stavebný plán rekonštrukcie budovy Literárneho múzea SNK**.

Pandémia ochorenia COVID-19 najviac postihla realizáciu plánovaných kultúrno-výchovných podujatí. V múzeách sa však aj napriek tomu zamestnancom podarilo zorganizovať **6 podujatí** pre verejnosť:

- * *Tri odysey Martina Kukučina* – vernisáž výstavy,
- * *Ich domovinou bol jazyk – Martin Kukučín* – v rámci cyklu podujatí približujúcich osudy osobností žijúcich v osobnom exile, kde bol ich jediným spôsobom vyjadrenia práve materinský jazyk,
- * *Týždeň slovenských knižníc – Martin Kukučín* – podujatie spojené s prezentáciou výstavy v rámci *Týždňa slovenských knižníc*,
- * *Štefan Osuský: diplomat, politik, medzinárodný právnik, univerzitný pedagóg, publicista, slovenský národovec a československý vlastenec* – vernisáž výstavy,

- * *Diplomat Štefan Osuský* – beseda s riaditeľom Historického ústavu SAV PhDr. Slavomírom Michálkom, DrSc., ktorý Štefana Osuského predstavil nielen ako výnimočného diplomata, ale i výnimočného človeka; beseda bola sprievodným podujatím k výstavnému projektu SNK Štefan Osuský pripravenému pri príležitosti 100. výročia podpísania Trianonskej mierovej zmluvy,
- * *Život na šľachtickom dvore v 16. a 17. storočí* – prednáška historičky PhDr. Tünde Lengyelovej, CSc. venovaná téme životného štýlu šľachty v ranom novoveku, ktorú dopĺňalo vystúpenie interpretov dobovej hudby; hudobno-slovné pásmo sa konalo v priestoroch SMASP.

V priestoroch LM SNK sa v roku 2020 realizovali vzdelávacie podujatia z cyklu *Ich domovinou bol jazyk* určené pre žiakov stredných škôl a gymnázií. V rámci cyklu boli priebežne predstavované osudy Slovákov žijúcich v zahraničí alebo v osobnom exile, kde bol ich jediným spôsobom vyjadrenia materinský jazyk. Z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 sa tento rok pre školy uskutočnili len podujatia venované M. Kukučínovi, ostatné plánované podujatia budú v závislosti od záujmu škôl presunuté do budúcnosti.

Dňa 24. septembra 2020 sa v priestoroch LM SNK konalo krajské kolo 66. ročníka *Hviezdoslavovho Kubína* – celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých. Podujatie bolo organizované Turčianskym kultúrnym strediskom.

V roku 2020 múzeá SNK sprístupnili verejnosti **2 výstavné projekty:**

- * *Štefan Osuský: diplomat, politik, medzinárodný právnik, univerzitný pedagóg, publicista, slovenský národovec a československý vlastenec* – výstava venovaná 100. výročiu podpísania Trianonskej mierovej zmluvy,
- * *Premeny múzy alebo Ženy nového veku* – výstava rozpráva príbehy inteligentných a uvedomelých žien, Sloveniek (Elena Maróthy Šoltésová, Terézia Vansová, Ľudmila Podjavorinská, Božena Slančíková Timrava, Hana Gregorová a Ľudmila Groeblová), ktoré sa od konca 19. do polovice 20. storočia usilovali zmeniť myslenie konzervatívnej a patriarchálnej zmyslajúcej spoločnosti v prospech postavenia žien.

V Národnej dvorane LM SNK sa v januári 2020 konala slávnostná vernisáž výstavy *Tri odysey Martina Kukučina*. Výstava vznikla pri príležitosti 160. výročia narodenia zakladateľa novodobej slovenskej prózy a predstavila doposiaľ neznáme dokumenty o jeho cestách, ako aj zaujímavý osud jeho sochy od Ivana Meštroviča. Výstava, ktorá bola verejnosti sprístupnená už v závere roka 2019, vzbudila pozitívne reakcie a záujem verejnosti i médií, čomu prispelo aj odhalenie hodnovernej kópie spomínanej sochy M. Kukučina. Socha je zhotovená využitím modernej technológie 3D skenu a recyklovaného papiera. Na jej vytvorení sa popri SNK podieľal aj Pamiatkový úrad SR. Pri príležitosti realizácie výstavy vydala SNK v roku 2020 monografiu *Životná odysea Martina Kukučina*, ktorej autorom je PhDr. Mária Rapošová.

V dôsledku mimoriadnej situácie, ktorá bola vyhlásená v marci 2020, nemohla byť výstava návštevníkom sprístupnená celé plánované obdobie. Po opätovnom otvorení priestorov LM SNK pre verejnosť 19. mája 2020 ju čoskoro vystriedala naplánovaná výstava *Štefan Osuský*, ktorou si SNK pripomínala 100. výročie podpisu Trianonskej mierovej dohody (vernissáž sa z pôvodného dátumu 4. júna 2020 posunula na 16. júl 2020). Z uvedeného dôvodu bola výstava *Tri odysey Martina Kukučina* premiestnená do vestibulu sídelnej budovy SNK.

Dňa 26. novembra bola verejnosti sprístupnená výstava *Premeny múzy alebo Ženy nového veku*. Slovenská národná knižnica pripravila v spolupráci s Televíziou Turiec k výstave dokumentárny film, ktorý približuje život a pôsobenie vybraných osobností prostredníctvom ich tvorby a zbierkových predmetov z fondov Literárneho múzea, Literárneho archívu a iných pracovísk SNK.

SNK spolupracovala na príprave 55. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže *Literárny Kežmarok*. V rámci seminára vystúpila Mgr. Adriana Brázdová s príspevkom *Pavol Országh Hviezdoslav v zbierkach Literárneho múzea a Literárneho archívu SNK*. Zástupcovia SNK odmenili víťazov jednotlivých kategórií diplomami a knižnými darmi z produkcie vydavateľstva SNK.

Mgr. Martina Jesenská zastupovala SNK v direktóriu súťaže *Najkrajšie knihy Slovenska* za rok 2019, ktorú organizuje BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti. Aj v uplynulom roku bola *Cenou Slovenskej národnej knižnice* odmenená jedna študentská práca.

Vedúca LM SNK PhDr. Ivana Danková sa zúčastnila zasadnutí Nákupnej a oceňovacej komisie Literárneho archívu SNK.

Komisia pre správu Národného cintorína v Martine mala v uplynulom roku 4 zasadnutia, na ktorých boli predkladané žiadosti o pridelenie hrobových miest, resp. urnových miest, ako aj návrhy na opravy niektorých hrobových miest a sanačné práce pri obnove historickej zelene pamiatkového objektu na Národnom cintoríne. Slovenská národná knižnica zabezpečila reštaurovanie pamiatkového objektu – hrobu s náhrobkom a ohrádkou hrobu Jozefa Kohúta (A 365 pamiatkovej podstaty), ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod číslom 2108/25 a ktorý má v správe SNK. Práce boli ukončené v októbri 2020. Pri príležitosti Pamiatky zosnulých SNK zabezpečila kvetinovú výzdobu na 43 hroboch, ktoré spravuje.

V roku 2020 navštívilo expozície, výstavy a podujatia Literárneho múzea SNK **1 769 návštevníkov**, Slovanského múzea A. S. Puškina v Brodzanoch **1 135 návštevníkov** a expozíciu *in situ* Národný cintorín navštívilo **10 893 návštevníkov**.

Celková návštevnosť múzeí SNK v roku 2020 bola **13 797 návštevníkov**, čo je oproti roku 2019 pokles o 64 %.

Archívna činnosť SNK

Do fondov a zbierok Literárneho archívu SNK (LA SNK) pribudlo v roku 2020, ako výsledok akvizičnej činnosti, **15 156 archívnych dokumentov** (literárnych rukopisov, hudobných rukopisov a fotografií). Darom bolo získaných 8 072, kúpou 6 935, presunom 85 a reprodukciami zapožičaných dokumentov 64 archívnych jednotiek (jd.). Na zasadnutiach Nákupnej oceňovacej komisie Literárneho archívu SNK, ktoré sa uskutočnili 18. júna 2020 a 8. októbra 2020, boli predložené akvizičné súpisy archívnych dokumentov do osobných fondov Miša Kováča-Adamova (2 155 jd.), Jána Hučka (2 130 jd.), Stanislava Kreta (1 857 jd.), Rudolfa Chmela (1 108 jd.), Antona a Kataríny Habovštiakovcov (1 738 jd.), Ondreja Dema (1 064 jd.), Jaroslavy Blažkovej (743 jd.), rodiny Hurbanovcov (412 jd.), Ladislava Ťažkého (375 jd.), Michala Chudíka (208 jd.), Melichara Václava (163 jd.), Dušana Rolla (157 jd.), Thea H. Florina (149 jd.) a iné. Zbierka fotodokumentov osobností a miest sa rozšírila o 2 273 fotografií rodiny Hurbanovcov, Jesenskovcov, Habovštiakovcov, Ivana Stadtruckera a iné. Do celkového počtu archívnych dokumentov pribudlo **2 688 jd.** nájdených počas revízie.

LA SNK prevzal z registratúrneho strediska SNK po vyraďovacom konaní **68 škatúl** archívnych dokumentov z činnosti SNK v rokoch 2000 – 2003 a zároveň poskytol usmernenia k vyraďovaniu registratúrnych záznamov z rokov 2003 – 2005.

Do evidencie prírastkov archívnych fondov a zbierok LA SNK bolo zapísaných 78 súborov archívnych dokumentov získaných v rámci akvizície (15 156 jd.) a 14 mimo akvizičného konania (2 688 jd., 68 škatúl). V celoslovenskej elektronickej evidencii archívnych súborov v aplikácii A-fondy LA SNK zaevidoval 26 nových fondov a aktualizoval údaje o 31 fondoch. Do celoslovenskej databázy pečatí a pečatidiel po výbere a odbornom spracovaní vložil záznamy o 141 pečatiach a 29 pečiatkach. Aktívne spolupracoval na príprave celoslovenskej elektronickej databázy osobných fondov uložených v špecializovaných verejných archívoch.

LA SNK vo svojich fondoch a zbierkach k 31. 12. 2020 spravuje **1 912 062 jednotiek** a **116 škatúl archívnych dokumentov**.

Pracovníci LA SNK v roku 2020 spracovali **22 145 archívnych dokumentov**, z toho klasickým spôsobom 20 638 archívnych dokumentov a v bibliografickom formáte v KIS Virtua 1 507 archívnych dokumentov. Roztriedili a usporiadali 116 škatúľ dokumentov z fondu Slovenská národná knižnica v Martine. Vyhotovali 327 strán akvizičných a 287 strán inventárnych súpisov, 55 strán súpisov zväzkového katalógu, 2 211 katalogizačných lístkov a 1 507 elektronických záznamov. Spracovali 159 jd. xerokópií a 5 676 záznamov do elektronickej evidencie zabezpečovacích mikrofilmov. Súpis parte uložených v literárnych fondoch a zbierkach prepísali do elektronickej podoby a aktualizovali o 26 nových záznamov.

V roku 2020 prešlo revíziou **2 376 jd.** literárnych rukopisov, **183 škatúľ z hudobných fondov**, **49 jd.** zo Zbierky hudobných jednotlivín a **142 jd.** zo zbierok fotodokumentov. V rámci prípravy archívnych dokumentov na digitalizáciu bolo revidovaných 1 507 jd.

Služby LA SNK využilo **707 domácich a zahraničných bádateľov**. Na prezenčné štúdium pracovníci LA SNK poskytli **62 834 archívnych dokumentov** (z toho 52 445 literárnych rukopisov, 6 840 hudobných rukopisov a 3 549 fotodokumentov). Na požiadanie bádateľov vyhotovili **11 076 strán reprografických kópií** (z toho 1 583 strán xerokópií, 8 523 strán digitálnych kópií rukopisov a 970 digitálnych kópií fotodokumentov). Spracovali **36 archívnych rešerší**, z toho 32 rešerší týkajúcich sa osobností, 1 rešerš venovanú ľudovým piesňam a tri tematické rešerše. Poskytli **452 písomných informácií a konzultácií** súvisiacich s prístupom k archívnym fondom a zbierkam. Bádatelia počas štúdia archívnych dokumentov priebežne využívali odbornú knižnicu v bádateľni LA SNK, ktorá sa v roku 2020 rozrástla o 32 nových titulov.

LA SNK skvalitnil prístup k archívnym dokumentom formou archívnych pomôcok. Do elektronickej podoby pracovníci zrevidovali a prepísali 3 031 strán akvizičných súpisov k literárnym a hudobným osobným fondom a zbierkam ľudových piesní, ako aj 2 440 strán katalógových súpisov k zbierke fotodokumentov osobností a zbierke fotodokumentov mesta Martin. Aktualizovali sprievodcu po literárnych fondoch a zbierkach, zoznamy literárnych a hudobných fondov a zbierok, ako aj zbierok fotodokumentov.

Pracovníci LA SNK v rámci ochrany archívnych dokumentov vymenili celkom **23 217 kusov nekyslých ochranných obalov a 594 nekyslých archívnych škatúľ**. V záujme ochrany originálov archívnych dokumentov bolo okrem digitalizátov v rámci udržateľnosti projektu DIKDA vyhotovených **3 696 strán digitálnych kópií** archívnych dokumentov z literárnych a hudobných fondov a zbierok, ako aj **970 digitálnych kópií** fotografií. V spolupráci s odborom ochrana fondov SNK bol zreštaurovaný jeden fotoalbum a očistených päť archívnych škatúľ získaných akvizíciou a 31 archívnych dokumentov. Pracovníci LA SNK spolupracovali s odborom ochrana fondov SNK na prieskume fotografických negatívov a fonografických valcov s cieľom zlepšenia ich fyzického stavu a podmienok pre dlhodobé uchovanie. Vypracovali analýzu stavu uloženia mikrofilmov v LA SNK. V archívnych depotoch priebežne sledovali klimatické podmienky a aktualizovali lokačné prehľady.

LA SNK pripravil na odborné ošetrenie a digitalizáciu **1 696 archívnych dokumentov** (622 literárnych rukopisov, 55 hudobných rukopisov a 1 019 fotografií). Výber archívnych dokumentov zodpovedal schválenému digitalizačnému plánu SNK v rámci udržateľnosti projektu DIKDA.

LA SNK spolupracoval na príprave výstav *Stretli sa s Masarykom* (Masarykovo múzeum, Hodonín), *Premeny múzy alebo Ženy nového veku* (Literárne múzeum SNK) a *Divadelné storočie – stopy a postoje* (Divadelný ústav, Bratislava). Pracovníčka LA SNK sa zúčastnila rokovania Komisie pre tvorbu zbierok SNM – Múzea v Martine. Formou odborných výkladov pracovníci LA SNK prezentovali archívne fondy a zbierky, odborné činnosti a históriu archívu exkurziám i oficiálnym návštevám SNK. Rukopisy a fotodokumenty LA SNK boli zverejnené v odborných a popularizačných publikáciách, médiách a na sociálnych sieťach. Pracovníci LA SNK publikovali výsledky svojho bádania v **19 štúdiách a článkoch**, ktoré boli uverejnené vo vedeckých zborníkoch a odborných časopisoch. Vydané publikácie LA SNK boli prezentované v *Knižnom katalógu SNK 2020*.

LA SNK nadviazal spoluprácu s Archívom Vojvodiny v Novom Sade (Srbsko) v oblasti odborných archívnych činností a s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici na realizácii projektu *Inovatívne prístupnenie písomného dedičstva Slovenska prostredníctvom systému automatickej transkripcie historických rukopisov*.

SNK sa v roku 2020 zaoberala riešením 10 vedeckovýskumných úloh:

- * **Bibliografia inorečových tlačí z územia Slovenska 1901 – 1918.** Na úlohe sa priebežne pracuje, v roku 2020 sa pristúpilo k počítačovému spracovaniu bibliograficko-popisnej časti bibliografie a následne k jej redigovaniu. Zostava bola trikrát zredigovaná a rukopis je pripravený na edičnú realizáciu. V roku 2021 sa dopracujú a zredigujú jednotlivé registre a v druhom polroku bude rukopis odovzdaný na technické spracovanie rukopisu a konečné vydanie.
- * **Knižná kultúra humanizmu a renesancie vo fondoch a zbierkach Slovenskej národnej knižnice.** Úloha je ukončená, monografia bola pripravená a odovzdaná na edičné vydanie.
- * **Katalóg inkunábul z fondov SNK.** Na úlohe sa pracuje. V roku 2019 sa pristúpilo k bibliografickému spracovaniu inkunábul z fondov SNK s cieľom vydať v najbližších rokoch kompletnú bibliografiu prvotlačí. Po ujasnení metodiky spracovania inkunábul a vypracovaní pravidiel popisu podľa nových katalogizačných pravidiel RDA sa pokračovalo v bibliografickom spracovaní inkunábul. Priebežne sa spracovalo 111 inkunábul.
- * **Katalóg tlačí 16. storočia z františkánskych knižníc. 2., doplnené vydanie.** Vzhľadom na to, že katalóg tlačí 16. storočia z františkánskych knižníc bol vydaný v čase, keď fond bývalých františkánskych knižníc ešte nebol vyskladnený a dokumenty neboli spracované v systéme Virtua, začiatkom roka 2019 sa začalo s bibliografickým spracovaním týchto tlačí zo všetkých zachovaných františkánskych knižníc. V roku 2020 sa pokračovalo v kompletnom bibliografickom spracovaní týchto dokumentov a priebežne sa spracovalo 976 tlačí z fondov bývalých františkánskych knižníc. Na úlohe sa pracuje.
- * **Výskum dizertačných prác slovenských študentov na nemeckých univerzitách v 16. a 17. storočí v nemeckých knižniciach.** Úloha bola ukončená a publikácia bola v roku 2020 vydaná v tlačenej podobe.
- * **Príprava a redakcia Biografického lexikónu Slovenska, zv. VII.** Publikácia *Biografický lexikón Slovenska, zv. VII* obsahuje heslá zo všetkých oblastí spoločenského života od Veľkej Moravy až po súčasnosť. V tomto zväzku je zaradených cca 1 550 hesiel, ktoré sa začínajú písmenami O – Q. Výskumná úloha je ukončená a jej výstupom je tlačenej podoba *Biografického lexikónu Slovenska, zv. VII.*, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou už vydaných prvých šiestich zväzkov tohto diela.
- * **Príprava a redakcia Biografického lexikónu Slovenska, zv. VIII.** *Biografický lexikón Slovenska, zv. VIII* bude obsahovať heslá zo všetkých oblastí spoločenského života od Veľkej Moravy až po súčasnosť. V predmetnom zväzku budú zaradené heslá písmená R – Sn. Predmetom tejto výskumnej úlohy bolo spracovanie heslára, rozdelenie tvorby hesiel interným aj externým autorom a samotná tvorba hesiel. Jej výsledkom bude tlačenej podoba *Biografického lexikónu Slovenska, zv. VIII.* Termín vydania publikácie je predbežne stanovený na rok 2023. Na úlohe sa pracuje.
- * **Výskum života a diela M. A. Kováča.** Výsledkom štúdií archívnych materiálov a biografických dokumentov k osobnosti Michala A. Kováča mal byť odborný seminár venovaný 90. výročiu jeho narodenia. Seminár sa síce z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 nemohol uskutočniť, prijaté príspevky však budú zaradené do zborníka *Biografické štúdie, zv. 44.* Úloha je ukončená.
- * **Príprava a redakcia Súpisu erbových listín.** Pokračovali práce na projekte, ktorý slovenskej i medzinárodnej verejnosti sprístupní údaje o významných prameňoch biografického, genealogického, kultúrno-historického bádania z obdobia od polovice 14. do začiatku 20. storočia. Na úlohe sa pracuje, ukončenie redakcie súpisu je naplánované na rok 2021 a vydanie na rok 2022.
- * **Výskum osobností Oravy s osobitným zameraním na osobnosti hornooravskej obce Beňadovo.** Základným zámerom výskumnej úlohy bolo štúdium archívnych dokumentov a biografických materiálov k osobnostiam hornooravskej obce Beňadovo. Výsledky výskumnej úlohy boli zúročené v knižnej publikácii *Beňadovo*, ktorú vydal Obecný úrad príslušnej obce. Výskumná úloha je ukončená.

Slovenská národná knižnica plánovala v roku 2020 uskutočniť **4 vedecké podujatia**. Z dôvodu vypuknutia a rozšírenia celosvetovej pandémie ochorenia COVID-19 boli podujatia presunuté do druhého polroka 2020. Z dôvodu nepriaznivej epidemickej situácie, ktorá pretrvávala aj v druhom polroku 2020, boli napokon presunuté do roku 2021 nasledujúce podujatia:

- * *Náboženská literatúra v kontexte dejín knižnej kultúry* (plánovaný termín: 19. – 21. mája 2020, Martin, SNK). Medzinárodná konferencia z oblasti dejín knižnej kultúry, určená pre pracovníkov zaoberajúcich sa dejinami knižnej kultúry a príbuzných odborov, bola zrušená. Príspevky, ktoré boli na konferenciu prihlásené, boli neskôr uverejnené v recenzovanom zborníku *Kniha 2020*.
- * *Remeslo a kniha* (plánovaný termín: 31. marca – 2. apríla 2020, Martin, SNK). 2. ročník medzinárodnej konferencie určenej nielen pre odborníkov v oblasti reštaurovania a konzervovania dokumentov, ale i pre širšiu odbornú verejnosť, bol presunutý na rok 2021. Príspevky, ktoré boli na konferenciu prihlásené, vyšli v elektronickej forme v zborníku *Remeslo a kniha 2020*.
- * *Seminár k 90. výročiu narodenia M. A. Kováča* (plánovaný termín: máj 2020, Martin, LM SNK). Seminár bol zrušený. Príspevky, ktoré boli na seminár prihlásené, budú zaradené do zborníka *Biografické štúdie, zv. 44*, ktorého vydanie je naplánované na rok 2021.
- * *Genealogicko-biografická konferencia* (plánovaný termín: október 2020, Martin, SNK). Konferencia bola zrušená.

Edičná činnosť SNK

V roku 2020 vydala SNK v **tlačenej forme** tieto **odborné publikácie a zborníky**:

- * ĎURIŠKA, Zdenko : *Biografické štúdie 43*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 184 s. ISBN 978-80-8149-142-9. ISSN 0067-8724
- * KLIMEKOVÁ, Agáta : *Dizertačné tlače študentov z územia Slovenska na nemeckých univerzitách v 16. a 17. storočí v nemeckých knižniciach*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 312 s. ISBN 978-80-8149-123-8
- * KOMOROVÁ, Klára – JANKOVIČ, Lubomír : *Knižná kultúra humanizmu a renesancie vo fondoch a zbierkach Slovenskej národnej knižnice*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 768 s. ISBN 978-80-8149-131-3
- * MACHUTOVÁ, Dominika – Jánošík, Marcel : *Hudobný archív 18*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 168 s. ISBN 978-80-8149-129-0
- * RAPOŠOVÁ, Mária : *Životná odysea Martina Kukučina*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 168 s. ISBN 978-80-8149-137-5
- * ŠIMKOVÁ, Ľudmila – MAŤOVČÍK, Augustín : *Miloš Kovačka: Personálna bibliografia*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 240 s. ISBN 978-80-8149-130-6
- * ŠIŠMIŠ, Milan et. al. : *Slováci a Gándhí*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 215 s. ISBN 978-80-8149-140-5
- * ŠIŠMIŠOVÁ, Karin : *Literárny archív 42*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 168 s. ISBN 978-80-8149-136-8
- * ŠKULOVÁ, Daniela : *KNIHA 2020: Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 504 s. ISBN 978-80-8149-138-2. ISSN 1336-5436
- * VALOVÁ, Mária : *Od dagerotypie po modernú fotografiu*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 40 s. ISBN 978-80-8149-128-3
- * *Biografický lexikón Slovenska VII. O – Q*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020. 720 s. ISBN 978-80-8149-127-6

V roku 2020 vydala SNK v **elektronickej forme** tieto **odborné publikácie a zborníky**:

- * KNAPČOKOVÁ, Stanislava : *Metodika spracovania historických tlačí vo formáte MARC 21 s implementáciou pravidiel RDA: Príručka používateľa Verzia 2.2* [online]. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020 [cit. 2021-02-09]. ISBN 978-80-8149-135-1. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/E-publikacie/2020_09_03_Metodika_2_ST_2020.pdf
- * PRACHÁROVÁ, Zuzana : *Spolupráca v celoživotnom vzdelávaní medzi verejnými knižnicami a školami* [online]. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020 [cit. 2021-02-09]. ISBN 978-80-8149-141-2. Dostupné na: https://snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Prieskumy/2021_01_01_Spolupraca_v_celozivotnom_vzdelani_medzi_verejnymi_kniznicami_a_skolami.pdf

- * ROHOŇOVÁ, Ľudmila : *Metodika tvorby personálnych autorít vo formáte MARC 21: Formát pre autority s interpretáciou Pravidiel RDA: Príručka používateľa Verzia V 2.1* [online]. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020 [cit. 2021-02-09]. ISBN 978-80-8149-143-6. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Methodika_pre_NB/NB_Methodika_Autority_RDA_2020.pdf
- * *Remeslo a kniha 2020* [online]. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020 [cit. 2021-02-09]. ISBN 978-80-8149-134-4. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/E-publikacie/2020_09_02_Zbornik_Remeslo_a_kniha_2020.pdf

Zamestnanci SNK v roku 2020 aktívne publikovali doma i v zahraničí. Počet príspevkov pracovníkov SNK v roku 2020 s ich zaradením do príslušných kategórií publikačnej činnosti sumarizuje nasledujúca tabuľka:

Kód	Názov kategórie	Počet príspevkov zamestnancov
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	3
ABD	Kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v domácich vydavateľstvách	2
ADE	Vedecké práce v ostatných zahraničných časopisoch	2
ADN	Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS	1
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	28
AFA	Publikované pozvané príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	1
AFC	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	2
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	7
BAB	Odborné knižné publikácie vydané v domácich vydavateľstvách	3
BDA	Heslá v odborných terminologických slovníkoch a encyklopédiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách	6
BDB	Heslá v odborných terminologických slovníkoch a encyklopédiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách	12
BDE	Odborné práce v ostatných zahraničných časopisoch	1
BDF	Odborné práce v ostatných domácich časopisoch	24
BEF	Odborné práce v domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	16
CIB	Skladačka k výstave (menej ako 8 s.) vydaná doma	2
EDI	Recenzie v časopisoch a zborníkoch	3
EDJ	Prehľadové práce, odborné práce, preklady noriem; odborné preklady v časopisoch, zborníkoch	3
FAI	Zostavovateľské práce knižného charakteru	8
GHG	Práce zverejnené spôsobom umožňujúcim hromadný prístup	1
GII	Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií	6
Spolu		131

Ohlasy na publikačnú činnosť SNK

Kód	Názov kategórie ohlasu	Počet ohlasov
ADN	Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS	1
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	5
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	1
ADD	Vedecké práce v domácich karentovaných časopisoch	1
Spolu		8

Zamestnanci SNK aktívne vystúpili s **odbornými príspevkami** na vedeckých konferenciách a seminároch, ako aj na podujatiach pre laickú verejnosť:

CABADAJOVÁ, Jana. *HKF na Slovensku a v SNK* – prednáška pre poslucháčov Katedry knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty UK, 07. 02. 2020, Martin, SNK

CABADAJOVÁ, Jana. *Najstaršie cestopisy v SNK* – prednáška počas *Týždňa slovenských knižníc*, 03. 03. 2020, Oponice, Aponiovská knižnica

CABADAJOVÁ, Jana. *Vývoj učebníc na území Slovenska* – prednáška počas *Týždňa slovenských knižníc*, 06. 03. 2020, Martin, SNK

CABADAJOVÁ, Jana. *Najstaršie cestopisy v SNK* – prednáška počas *Týždňa slovenských knižníc*, 07. 03. 2020, Martin, SNK

CABADAJOVÁ, Jana. *Dioscorides a jeho odkaz v dielach 15. a 16. storočia* – prednáška na interdisciplinárnej vedeckej konferencii *Pretiosa quam sit sanitas morbus docet... (osвета – zdravotníctvo – knižná kultúra – osobnosti)*, 09. – 10. 09. 2020, Prešov, ŠVK

ĎURIŠKA, Zdenko. *Ján Drahotín Makovický – slovenský evanjelický učiteľ v polovici 19. storočia* – prednáška na konferencii *Sláva šľachetným VI. (Učiteľ je okno do sveta a života)*, 19. 09. 2020, Liptovský Mikuláš

PITÁKOVÁ, Mária – TOMO, Tomáš. *„Morové príručky“ v germanikách 16. storočia v tlačiarňach Lyceálnej knižnice v Kežmarku* – prednáška na interdisciplinárnej vedeckej konferencii *Pretiosa quam sit sanitas morbus docet... (osвета – zdravotníctvo – knižná kultúra – osobnosti)*, 09. 09. 2020, Prešov, ŠVK

Zabezpečenie udržateľnosti NP DIKDA OPIS – P02

SNK – pracovisko Digitalizačné centrum je špecializovaným pracoviskom na digitalizáciu písomného dedičstva, uchovávanie a sprístupňovanie jeho digitálnych foriem. V roku 2020 SNK rutinne zabezpečovala procesy, ktoré prispievajú k napĺňaniu cieľov NP DIKDA, t. j. k bibliografickému spracovaniu, konverzii, správe, uchovávaniu a sprístupňovaniu písomného kultúrneho dedičstva.

SNK – národná bibliografia (NB) zabezpečovala **tvorbu a manažment bibliografických metadát** dokumentov vstupujúcich do procesu digitalizácie, koordinovala ich export na spracovanie v registroch CAIR a spolupracovala na ich konsolidácii. Nasledujúca tabuľka prezentuje výsledky tejto činnosti za rok 2020:

Odborné činnosti súvisiace s digitalizáciou fondov SNK	Počet KJ
Monografie pripravené a odoslané na digitalizáciu	15 000
Seriály pripravené a odoslané na digitalizáciu	2 840 KJ, t. j. 39 673 výtlačkov

Odborné činnosti súvisiace s digitalizáciou fondov SNK – pracovisko NB	Počet PSP/SIP
Analýza výstupov z WF	340 550
Analýzy vybraných údajov z KIS Virtua	410 000
Analytické práce s registrami CAIR (NRKO, NRDO, DRK)	1 545 700
Analytické práce s evidenciou digitalizovaných objektov (monografie, periodiká, špeciálne dokumenty, články)	1 200 000

V zmysle indikatívneho digitalizačného plánu SNK na rok 2020 prešlo procesom skenovania v Digitalizačnom centre **13 994 objektov typu monografie, 38 761 objektov typu seriály** (čísla seriálov), **1 021 historických tlačí, 1 696 archívnych dokumentov a 800 listotlačí (plagátov)**. Tieto objekty sa aj priebežne spracovávajú v rámci post-processingu. V roku 2020 bolo naskenovaných celkovo **56 272 objektov**.

Prehľad zoskenovaných objektov podľa typu objektu

	Počet objektov – kontrahovaná hodnota	Počet objektov – plnenie k 31. 12. 2020
Digitalizácia písomného kultúrneho dedičstva	40 750	56 272
z toho Konzervačný fond	37 300	52 755
z toho HKD a HKF	1 000	1 021
z toho archívne dokumenty LA SNK	1 650	1 696
z toho listotlače LM SNK	800	800

SNK v roku 2020 systematicky sprístupňovala zdigitalizované objekty prostredníctvom Katalógu digitálnej knižnice (dikda.snk.sk). K 31. 12. 2020 bolo v priestoroch SNK sprístupnených:

- * 308 859 digitálnych objektov (DO) čísel periodík spracovaných plnotextovým prístupom,
- * 810 000 DO článkov (približná hodnota) vyťažených z 61 004 periodických a monografických DO, ktoré boli spracované analytickým prístupom,
- * 93 221 DO monografií a DO na monografickej úrovni spracovaných plnotextovým prístupom,
- * 28 583 DO typu špeciálne dokumenty spracovaných plnotextovým prístupom.

Na splnení digitalizačného plánu v období udržateľnosti projektu sa výrazne podieľalo aj špecializované pracovisko odboru ochrana fondov SNK – oddelenie prípravy dokumentov. Jeho hlavnou činnosťou je pripraviť všetky dokumenty na digitalizáciu tak, aby prešli procesom bez poškodenia. Základné činnosti prípravy dokumentov zahŕňajú vstupnú kontrolu dokumentov, mechanickú očistu, posudzovanie celkového fyzického stavu spojené s vyradovaním nevhodných dokumentov a výstupnú kontrolu s výstupným zoradovaním dokumentov pred ich transportom do depozitu.

Uvedeným procesom prechádzali všetky dokumenty určené na digitalizáciu. Celý proces sa zaznamenával v kontrolnom a sledovacom systéme Item Tracking, ktorý eviduje všetky údaje o toku a stave dokumentov v reálnom čase. Systém sleduje fyzický stav dokumentov, vhodnosť dokumentov na ďalšie technológie ochrany a digitalizácie, prípadne opatrenia vykonané na zníženie rizika ich poškodenia počas procesov a transportov. Získané údaje vytvárajú základnú informáciu o stave jednotlivých dokumentov, čomu sa prispôsobujú následné procesy digitalizácie.

Vstupná kontrola na pracovisku prípravy dokumentov v spolupráci s oddelením výskum a vývoj zabezpečovala posudzovanie celkového fyzického stavu, prípadne mikrobiologickú kontrolu dokumentov. Na základe zistení sa realizovali špeciálne činnosti a opatrenia v zmysle interných postupov.

Nevyhnutnosť **mechanickej očisty dokumentov** pred ich vstupom do procesov digitalizácie vychádza nielen z požiadaviek samotných digitálnych technológií, ale aj z požiadaviek technológií chemickej ochrany. Mechanickú očistu vybraného fondu zabezpečovala čistiaca linka zostavená zo zariadení Depulvera, Laura Max a zariadenia Spirabilia, ktorým sa čistili výhradne historické a archívne dokumenty, prípadne veľmi poškodené a nadmerne znečistené dokumenty a fondy.

Pri **posudzovaní celkového fyzického stavu dokumentov** sa samostatne hodnotil stav väzby, papiera, tlače, rôzne druhy mechanického poškodenia dokumentov a kompletnosť dokumentu. Všetky informácie o fyzickom stave dokumentov a prípadných poškodeniach a nedostatkoch boli zaznamenávané v registračnom a sledovacom systéme Item Tracking, ako aj v protokole o stave dokumentu, ktorý sa stáva jeho neoddeliteľnou súčasťou. Nevhodné dokumenty boli na základe prieskumu z procesu digitalizácie vyradené a zabezpečilo sa ich reštaurovanie, prípadne konzervovanie. Všetky vhodné dokumenty boli v súlade s digitalizačným plánom plynule presúvané do následných procesov.

Výstupná kontrola zabezpečovala záverečnú fázu toku dokumentov z digitalizácie do centrálného depozitu SNK. Vykonávala výstupnú kontrolu fyzického stavu dokumentov po digitalizácii a jeho kompletnosti, ako aj záverečné zoradovanie fondu podľa pôvodnej vyskladňovacej evidencie.

Transporty a presuny zabezpečovali na začiatku a konci reťazca toku dokumentov bezpečné presuny dokumentov až po definitívne miesto ich uloženia. Následne sa uskutočnil proces registrovania dokumentov pre ich opätovné zaradenie do depozitu.

V roku 2020 oddelenie prípravy dokumentov komplexne pripravilo a zabezpečilo len pre proces digitalizácie **58 157 dokumentov** z depozitov SNK.

Štruktúra dokumentov pripravených na digitalizáciu a ich kvantifikácia

Odborné činnosti súvisiace s prípravou dokumentov na digitalizáciu	Počet objektov
Konzervačný fond SNK	54 648
Fondy HKD a HKF	1 048
Archívne dokumenty	1 690
Špeciálne dokumenty (plagáty)	771
Spolu za rok 2020 objektov	58 157

4. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Ukazovateľ	Skutočnosť 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť 2020	% čerpania 4 : 3	Index 20/19 *100 4 : 1
a	1	2	3	4	5	6
Príjmy Spolu	87 567	89 074	71 400	71 561	100,2	81,7
z toho:						
200 Nedaňové príjmy	87 567	89 074	71 400	71 561	100,2	81,7
z toho:						
210 Príjmy z vlastníctva majetku	4 155	3 209	4 345	4 345	100,0	104,6
220 Administr. poplatky a iné poplatky	70 506	54 465	49 623	49 784	100,3	70,6
230 Kapitálové príjmy	0	0	0	0	0	0
290 Iné nedaňové príjmy	12 906	31 400	17 432	17 432	100,0	135,1
300 Granty a transfery	0	0	0	0	0	0
600 Bežné výdavky	11 595 522	12 073 288	11 448 285	11 448 285	100,0	98,7
z toho:						
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	3 770 587	4 003 178	4 003 178	4 003 178	100,0	106,2
620 Poistné a príspevok do poisťovní	1 303 716	1 399 110	1 399 110	1 399 110	100,0	107,3
630 Tovary a služby z toho:	6 473 852	6 619 849	5 940 903	5 940 903	100,0	91,8
631 Cestovné náhrady	28 666	39 412	3 899	3 899	100,0	13,6
632 Energie, voda a komunikácie	579 268	578 497	603 020	603 020	100,0	104,0
633 Materiál	1 329 555	1 151 800	998 080	998 080	100,0	75,1
634 Dopravné	21 051	36 000	14 243	14 243	100,0	67,7
635 Rutinná a štandardná údržba	3 328 021	3 691 478	3 155 682	3 155 682	100,0	94,8
636 Nájomné za prenájom	52 531	53 405	44 898	44 898	100,0	85,5
637 Služby	1 134 760	1 069 257	1 121 081	1 121 081	100,0	98,8
640 Bežné transfery z toho:	47 367	51 151	105 094	105 094	100,0	221,9
Na členské príspevky v tuz.	754	1 004	754	754	100,0	100,0
Na odstupné	1 510	15 000	37 472	37 472	100,0	2 481,6
Jednotlivcom	1 583	1 510	700	700	100,0	44,2
Odchodné	21 780	15 000	37 455	37 455	100,0	172,0
Na nemocenské dávky	16 010	12 932	12 203	12 203	100,0	76,2
Na členské medzinárodným organizáciám	5 730	5 705	16 510	16 510	100,0	288,1

Ukazovateľ	Skutočnosť 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť 2020	% čerpania 4 : 3	Index 20/19 *100 4 : 1
700 Kapitálové výdavky	109 676	1 000 000	428 405	426 577	99,6	388,9
z toho:						
710 Obstaranie kapitálových aktív	109 676	1 000 000	428 405	426 577	99,6	388,9
Výdavky spolu (BV + KV)	11 705 198	13 073 288	11 876 690	11 874 862	100,0	101,4

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

Ministerstvo kultúry SR schválilo na rok 2020 pre Slovenskú národnú knižnicu (SNK) záväzné ukazovatele a limity štátneho rozpočtu v programovej štruktúre:

08S	Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt
08S 01	Inštitucionálna podpora štátnymi rozpočtovými a príspevkovými organizáciami
08S 0105	Knižnice a knižničná činnosť

Funkčná klasifikácia:

08.2.0	Kultúrne služby
08.5.0	Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva

Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu v zmysle novely zákona o ŠR č. 217/2020 Z. z. (zmena príjmov) a limitov pre SNK ilustruje nasledovná tabuľka:

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet (v €)
1.	Príjmy ŠR (zdroj 111)	200
		89 074
2.	Bežné výdavky spolu (zdroj 111)	600
		12 073 288
	z toho:	
	mzdy, platy, služobné príjmy a 00V	610
		4 003 178
3.	Kapitálové výdavky (zdroj 111)	700
		1 000 000
Výdavky celkom (BV spolu + KV spolu)		600 + 700
		13 073 288
Limit počtu zamestnancov (prepočítaný)		-
		319

Zdroj 111 Prostriedky ŠR

Záväzné ukazovatele, určené SNK rozpisom záväzných ukazovateľov na rok 2020, boli v priebehu roka 2020 upravované rozpočtovými opatreniami (RO) MK SR. Bolo prijatých 8 rozpočtových opatrení, z toho 1 RO v rozpočte príjmov. Okrem nich sa realizovali aj RO v kompetencii organizácie bez zmeny záväzného ukazovateľa – presuny medzi podpoložkami, položkami, resp. medzi kategóriami ekonomickej klasifikácie.

RO č. 1

Zvýšenie – uvoľnenie viazaných kapitálových výdavkov v roku 2019 (§ 8) v kat. 710 v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 131I):

Názov investičnej akcie	Číslo IA	Zdroj	Suma (v €)
SNK – Rekonštrukcia 1. budovy MS	27 501	131I	200 000
SNK – Obstaranie špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	32 061	131I	125 051
SNK – Rekonštrukcia, modernizácia, nadstavby, prístavby a stavebné úpravy objektov v správe SNK	37 862	131I	13 860
Spolu		131I	338 911

RO č. 2

Zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v kat. 630 – Tovary a služby v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) o 14 477 €. Predmetným rozpočtovým opatrením bola zabezpečená kompenzácia výdavkov negatívne ovplyvnených pandémiou ochorenia COVID-19.

RO č. 3

Zníženie rozpočtu bežných výdavkov v kat. 630 – Tovary a služby v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) o 550 000 €. Predmetným opatrením sa realizovala úspora bežných výdavkov SNK z dôvodu uskutočňovaných rozsiahlych opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19.

RO č. 4

Zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v kat. 710 v programovej štruktúre 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť v sume 89 494 € na IA 27501 SNK – Rekonštrukcia 1. budovy Matice slovenskej, na dofinancovanie realizačného projektu na komplexnú rekonštrukciu 1. budovy Matice slovenskej.

RO č. 5

Zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v kat. 630 – Tovary a služby v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) o 14 €. Rozpočtovým opatrením sa zabezpečovalo vyúčtovanie kultúrnych poukazov na rok 2020.

RO č. 6

Zníženie rozpočtu bežných výdavkov v kat. 630 – Tovary a služby v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) o 89 494 €. RO bolo zabezpečené finančné krytie kapitálových výdavkov presunom z bežných výdavkov na rekonštrukciu 1. budovy Matice slovenskej.

RO č. 7

Zníženie rozpočtu záväzného ukazovateľa limitu príjmov ŠR (zdroj 111) o 17 674 € na základe skutočného plnenia a aktuálnej predikcie ich vývoja k ultimu roka 2020. Súčasne bol upravený – znížený limit počtu zamestnancov o 3 osoby na základe skutočného plnenia a očakávanej skutočnosti v roku 2020.

RO č. 8

Zníženie rozpočtu kapitálových výdavkov v kat. 710 programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť na IA 37 377 SNK – Digitálna knižnica a digitálny archív (zdroj 111) vo výške 1 000 000 €. Ide o výdavky na použité v roku 2021 v zmysle § 8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Štruktúra záväzných ukazovateľov po úpravách RO:

Ukazovateľ		Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet (v €)
1.	Príjmy ŠR (zdroj 111)	200	71 400
2.	Bežné výdavky spolu (zdroj 111)	600	11 448 285
	z toho:		
	mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	610	4 003 178
3.	Kapitálové výdavky (zdroj 111)	700	428 405
	Výdavky spolu (BV spolu + KV spolu)	600 + 700	11 876 690
Limit počtu zamestnancov (prepočítaný)	–	–	316

4.1. Príjmy organizácie

Celkové príjmy SNK za rok 2020 predstavujú objem 71 561 €, čo z upraveného rozpočtu príjmov v sume 71 400 € predstavuje plnenie na 100,2%.

Prehľad o dosiahnutých príjmoch podľa ekonomickej klasifikácie:

- * V kategórii 210 – Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku dosiahla SNK príjmy v objeme 4 345 €, čo predstavuje plnenie na 100,0 % upraveného rozpočtu.
- * Príjmy v položke 212 – Príjmy z vlastníctva tvoria nasledovné položky:

z prenájmu nebytových priestorov (ako je prenájom časti strechy za účelom umiestnenia telekomunikačných zariadení, prenájom priestoru na prevádzku automatov na občerstvenie, príležitostné prenájmy konferenčnej sály, vstupnej haly)	3 451
z prenájmu bytov nachádzajúcich sa v budove SNK	894

- * Plnenie príjmov v kategórii 220 – Administratívne a iné poplatky a platby vo výške 49 784 € predstavuje plnenie na 100,3 % upraveného rozpočtu.
- * Príjmy v položke 222 – Pokuty, penále a iné sankcie v celkovej výške 1 804 € tvoria nasledujúce príjmy súvisiace najmä s nedodrzaním výpožičnej lehoty a nevrátením dokumentov čitateľmi:

za upomienky, oneskorené vrátenie kníh	1 706
za stratu diela, úhrada platobných rozkazov	58
za stratu dochádzkovej karty	20
za poškodenie kníh	20

- * Príjmy v položke 223 – Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja služieb vo výške 47 980 € predstavuje plnenie na 100,3 % v porovnaní s upraveným rozpočtom a tvoria ho nasledovné položky:

za servis softvéru – Knižnično-informačného systému 3. generácie pre malé a stredné knižnice (KIS MaSK – knižnice, ktoré nemajú možnosť pracovať so systémom VIRTUA)	21 231
z predaja kníh a publikácií z vydavateľskej činnosti SNK	5 906
za reštaurátorské služby	7 850
za kopírovacie služby (xeroxové služby, skenovanie, napaľovanie CD, za vlastné foto, kameru)	7 381
zo vstupného v dvoch múzeách SNK	2 080
za MMVS a MVS	1 332
za registráciu čitateľov	1 716
za predaj propagačného materiálu	484

- * Plnenie celkových príjmov ovplyvnili predovšetkým príjmy na položke 292 – Ostatné príjmy čiastkou 17 432 € v percentuálnom plnení na 100,0 % voči upravenému rozpočtu. V tom sú zahrnuté nasledujúce príjmy:

z refundácií nákladov z predchádzajúcich rokov – refundácia výdavkov za cestovné náhrady a energie podľa nájomných zmlúv za rok 2019	10 614
z dobropisov z minulých rokov – z vyúčtovacích faktúr za energie a služieb za rok 2019	6 431
z vratiek – poistného zo zúčtovania sociálneho poistenia zamestnávateľa za rok 2019	387

4.2. Výdavky organizácie

Rozpisom záväzných ukazovateľov na rok 2020 bol stanovený rozpočet výdavkov vo výške 13 073 288 €, vrátane výdavkov na udržateľnosť vo výške 5 840 105 € a výdavkov na vedeckovýskumnú činnosť vo výške 169 871 €. Rozpísané boli bežné výdavky vo výške 12 073 288 € a kapitálové výdavky v objeme 1 000 000 € na investičnú akciu s názvom Digitálna knižnica a digitálny archív.

Po vykonaní rozpočtových opatrení bol rozpočet výdavkov spolu upravený na 11 876 690 €, BV na 11 448 285 € a KV na 428 405 €.

Z hľadiska vecného plnenia rozpočtu boli čerpané bežné výdavky vo výške 11 448 285 € na 100,0% upraveného rozpočtu a kapitálové výdavky celkom sumou 426 577 € na 99,6% v porovnaní s upraveným rozpočtom.

Účelové prostriedky na prioritné projekty (program 08T) nám v roku 2020 neboli pridelené.

Výdavky podľa programovej štruktúry

Výdavky organizácie sú realizované v nasledujúcich programoch:

- 08S – Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt, v prvku 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť
- 08T – Tvorba a implementácia politík, v prvku 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva

Rozpočet 2020 (v €)	08S0105		08T0109	
	BV	KV	BV	KV
Schválený	12 073 288	1 000 000	0	0
Upravený	11 448 285	428 405	0	0
Skutočnosť	11 448 285	426 577	0	0
% plnenia	100,0	99,6	-	-

A. Bežné výdavky – hlavná kategória 600

Celkový rozpočet bežných výdavkov k poslednému dňu sledovaného obdobia predstavoval výšku 11 448 285 €, v tom:

- * prostriedky na bežnú prevádzkovú činnosť vo výške 11 344 143 € (vrátane udržateľnosti 4 732 010 €),
- * prostriedky na vedeckovýskumnú činnosť v objeme 104 142 €.

Čerpanie bežných výdavkov spolu bolo vo výške 11 344 143 €, čo z upraveného rozpočtu predstavuje 100,0%, v tom:

- * na bežnú prevádzkovú činnosť 11 344 143 € (vrátane udržateľnosti 4 732 010 €) na 100,0%,
- * vedeckovýskumnú činnosť 104 142 € na 100,0%.

Bežné výdavky boli čerpané v nasledujúcich kategóriách takto:

Kat. 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Záväzný ukazovateľ rozpočtu mzdových prostriedkov na rok 2020 bol stanovený na sumu 4 003 178 €. Ukazovateľ nebol v priebehu roka upravovaný. K 31. 12. 2020 boli celkové výdavky na mzdy čerpané vo výške 4 003 178 €, čo predstavuje 100,0% schváleného rozpočtu, v tom na udržateľnosť 957 967 € na 100,0% a na vedu a výskum 45 970 € na 100,0% v porovnaní s upraveným rozpočtom. Záväzný ukazovateľ na rok 2020 bol dodržaný.

Kat. 620 – Poistné a príspevky do poisťovní

Rozpočet na poistné a príspevky do poisťovní bol na rok 2020 schválený v sume 1 399 110 €. Výška výdavkov závisí od odvodovej povinnosti zamestnávateľa z vyplatených mzdových prostriedkov, prostriedkov na odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru.

K 31. 12. 2020 boli celkové výdavky na úhrady poistného do príslušných zdravotných poisťovní a do Sociálnej poisťovne v sume 1 399 110 €, čo predstavuje 100,0% schváleného rozpočtu, v tom na udržateľnosť 332 352 € na 100,0% a na vedu a výskum 18 140 € na 100,0% v porovnaní s upraveným rozpočtom.

Kat. 630 – Tovary a služby

V kat. 630 bol schválený rozpočet vo výške 6 619 849 € (vrátane udržateľnosti 3 615 104 € a prostriedkov na vedeckovýskumnú činnosť 62 624 €). V priebehu roka 2020 bol rozpočet upravený na sumu 5 940 903 € (z toho na udržateľnosť 3 439 025 € a na vedeckovýskumnú činnosť 14 816 €).

Čerpanie rozpočtovaných výdavkov v tejto kategórii negatívne ovplyvnili aj prijaté opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 a z toho vyplývajúce RO.

K 31. 12. 2020 boli celkové výdavky na tovary a služby čerpané vo výške 5 940 903 € (z toho na udržateľnosť 3 439 025 € a na vedeckovýskumnú činnosť 14 816 €), t. j. na 100,0% v porovnaní s upraveným rozpočtom.

Čerpanie v kat. 630 ovplyvnili nasledujúce položky a podpoložky:

Objemovo najvyššie čerpanou položkou v rámci kat. 630 je položka 635 – Rutinná a štandardná údržba s celkovým čerpaním 3 155 682 €, čo je v porovnaní s upraveným rozpočtom na 100,0%. Výšku výdavkov v položke ovplyvňovalo najmä čerpanie na udržateľnosť projektu DIKDA, a to vo výške 2 877 392 € (z toho predovšetkým údržba výpočtovej techniky 1 092 530 €, údržba strojov, prístrojov a zariadení 1 007 252 € a údržba softvéru 770 330 €). Ostatné prostriedky boli použité najmä na reštaurovanie umeleckých zbierok – historického nábytku, umeleckých diel a sôch a pomníkov na Národnom cintoríne (37 519 €), na údržbu objektov alebo ich častí spolu (52 878 €), na údržbu pamiatkových objektov – oprava mostíkov v parku Slovanského múzea A. S. Puškina v Brodzanoch (6 872 €) a ďalšie, ako napr. údržba interiérového vybavenia, klimatizačného zariadenia a kopírovacích strojov, údržba výťahov, údržba signálno-bezpečnostnej a požiarnej techniky, údržba softvéru a výpočtovej techniky mimo udržateľnosti projektu DIKDA.

Druhou položkou, ktorá značne ovplyvnila čerpanie v kat. 630, je položka 637 – Služby s celkovým čerpaním vo výške 1 121 081 €, v percentuálnom vyjadrení na 100,0% v porovnaní s upraveným rozpočtom. Výšku čerpania ovplyvnili predovšetkým výdavky na bežnú prevádzku organizácie v objeme 797 606 € (napr. ochrana objektov 221 481 €; výdavky na stravovanie 89 273 €; daň z nehnuteľnosti 35 640 €; upratovanie, pranie, deratizácia vo výške 69 392 €; väzba periodík 53 629 €; služby v oblasti IKT 106 932 €; revízie a kontroly zariadení sumou 43 967 € a i.), zároveň výdavky na udržateľnosť vo výške 311 887 € (najmä na revízie a kontroly zariadení vo výške 138 298 €, na ochranu objektov vo výške 62 677 €, výdavky súvisiace so stravovaním 38 683 €, upratovanie, pranie, deratizácia vo výške 19 189 € a tvorba SF vo výške 11 452 €), ako aj výdavky na vedu a výskum vo výške 11 588 €.

Ďalšou položkou, ktorá ovplyvnila čerpanie v kat. 630, je aj položka 633 – Materiál s celkovým čerpaním vo výške 998 080 € na 100,0% v porovnaní s upraveným rozpočtom. Výšku čerpania ovplyvnilo čerpanie na materiál na bežnú prevádzku organizácie v celkovej výške 976 422 € (z toho nákup kníh a časopisov vo výške 138 311 €; hromadná licencia autorskej spoločnosti LITA za rok 2020 vo výške 360 000 €; prístup do EIZ na rok 2021 vo výške 347 621 €; nákup tonerov 30 973 €; nákup čistiaceho, hygienického a dezinfekčného materiálu 23 367 €; nákup interiérového vybavenia 17 762 €; nákup archívnych škatúl vo výške 7 506 € a iné drobné nákupy materiálu), ako aj čerpanie udržateľnosti v sume 18 567 € (hygienický materiál, reštaurátorský materiál, sterilizačný plyn, ochranné odevy).

Objemovo významnou položkou v rámci kat. 630 je aj položka 632 – Energie, voda a komunikácie s celkovým čerpaním 603 020 € na 100,0%, z toho čerpanie na udržateľnosť vo výške 194 393 € (elektrická energia 182 556 €; plyn 8 848 €; vodné a stočné 2 989 €). Z výdavkov na bežnú prevádzku organizácie boli najvyššie prostriedky vynaložené na teplo v sídelnej budove vo výške 164 053 €, na elektrickú energiu 103 556 € a na plyn (vykurované 2 múzea SNK) vo výške 41 545 €. Výdavky na vodné a stočné predstavujú 21 737 €, na poštové služby 20 827 € a na telefonické hovory 52 439 €.

V menšej miere ako predchádzajúce položky ovplyvnili čerpanie kat. 630 i nasledujúce položky:

Položka 631 – Cestovné náhrady čiastkou 3 899 €, v tom tuzemské náhrady vo výške 2 623 € a zahraničné v objeme 1 276 €.

Položka 634 – Dopravné náklady vo výške 14 243 € na 100,0%, z toho na udržateľnosť 5 048 €. Výdavky zahŕňajú najmä náklady na PHM, servis, údržbu a opravy, ako aj na diaľničné známky a parkovné. V sledovanom období vlastnila SNK 9 osobných automobilov, z toho 3 automobily slúžiace výlučne na zabezpečenie úloh spojených s udržateľnosťou projektu DIKDA.

Položka 636 – Nájomné za prenájom vo výške 44 898 €. Z toho na udržateľnosť v objeme 31 739 € (prenájom skladových priestorov a prenájom technických plynov). Ostatné prostriedky boli čerpané predovšetkým na úhradu výdavkov súvisiacich s prenájmom priestorov knižnice v kaštieli Oponice, na prenájom optických vlákien a odpadových nádob.

Kat. 640 – Bežné transfery

Rozpočet na bežné transfery bol na rok 2020 schválený vo výške 51 151 €. Na konci roka bol presunom z kat. 630 navýšený na sumu 105 094 €, a to z dôvodu zabezpečenia chýbajúcich finančných prostriedkov na odstupné, odchodné a na zaplatenie medzinárodného členského príspevku do CERL.

Z celkového čerpania výdavkov v sume 105 094 € predstavujú výdavky na udržateľnosť 2 666 € a na vedu a výskum vo výške 25 216 €. Upravený rozpočet v kat. 640 bol vyčerpaný v plnej výške.

Podľa ekonomickej klasifikácie sa čerpali výdavky nasledujúcim spôsobom:

Podpoložka	Suma (v €)
642 006 Transfery na členské príspevky v tuzemsku	754
642 012 Odstupné	37 472
642 013 Odchodné	37 455
642 014 Jednotlivcovi – Súťaž <i>Najkrajšie knihy Slovenska 2019</i>	700
642 015 Na nemocenské dávky	12 203
649 003 Transfery medzinárodnej organizácii	16 510

Členské príspevky za členstvo v tuzemských a zahraničných organizáciách zaplatené v roku 2020 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Organizácia	Zaplatené (v €)
Členské príspevky v tuzemsku	754
v tom	
Medzinárodná rada múzeí - ICOM	447
Spolok slovenských knihovníkov	166
Zväz múzeí na Slovensku	108
Sanet	33
Za členstvo v medzinárodnej organizácii	16 510
v tom	
CENL – Konferencia riaditeľov európskych národných knižníc	2 000
Consortium UDC	1 710
Medzinárodná agentúra ISBN	1 030
Medzinárodná agentúra pre štandardné číslovanie hudobnín ISMN	500
IFLA – Medzinárodná federácia knižničných združení a inštitúcií	483
IADA – Medzinárodná asociácia registrovaných archívov, knižníc a grafických reštaurátorov	120
CERL – Konzorcium európskych vedeckých knižníc	10 667

B. Kapitálové výdavky – hlavná kategória 700

Rozpisom rozpočtu boli SNK stanovené kapitálové výdavky na IA Digitálna knižnica a digitálny archív vo výške 1 000 000 € v prvku 08S0105. Tie boli na konci roka viazané v rozpočte na rok 2020 na použitie v roku 2021. Okrem toho boli preklasifikované BV vo výške 89 494 € na dofinancovanie realizačnej dokumentácie v rámci IA Rekonštrukcia 1. budovy Matice slovenskej. Zároveň boli rozviazané KV na zdroji 131I (z roku 2019) v celkovej výške 338 911 €. Rozpočet po úpravách a čerpanie ilustruje nasledujúca tabuľka:

P. č.	Názov investičnej akcie	Zdroj	Prvok	ČIA*	Rozpočtová podpoložka	Rozpočet upravený	Skutočné čerpanie
1	SNK – Digitálna knižnica a digitálny archív	111	08S0105	37 377	711 003	0	0
2	SNK – Rekonštrukcia 1. budovy Matice slovenskej	111	08S0105	27 501	716	89 494	89 494
3	SNK – Rekonštrukcia 1. budovy Matice slovenskej	131I	08S0105	27 501	716	200 000	200 000
4	SNK – Obstaranie špeciál. strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	131I	08S0105	32 061	717 002	110 434	110 434
					718 005	14 617	14 617
5	SNK – Rekonštrukcia, modernizácia, nadstavby, prístavby a stavebné úpravy objektov v správe SNK	131I	08S0105	37 862	717 003	13 860	12 032
Spolu		111	08S0105		710	89 494	89 494
Spolu		131I	08S0105		710	338 911	337 083
KV spolu			08S0105		710	428 405	426 577

ČIA* – Číslo investičnej akcie

V rámci IA č. 27 501 boli finančné prostriedky čerpané na vypracovanie štúdie stavebno-inžinierskych činností pre účely stálej expozície slovenskej literatúry a knihy vo výške 23 880 €, na odmenu za 1. miesto v súťaži návrhov na vypracovanie projektu architektonicko-výtvarného spracovania stálej expozície slovenskej literatúry a knihy v sume 1 500 €, na realizačný projekt pre účely stálej expozície slovenskej literatúry a knihy v hodnote 72 114 €, na realizačnú projektovú dokumentáciu na komplexnú rekonštrukciu 1. budovy Matice slovenskej v objeme 192 000 €.

V rámci IA č. 32 061 bola zabezpečená výmena a doplnenie evakuačného rozhlasu v sídelnej budove SNK v hodnote 107 819 € a výmena a doplnenie kamerového systému v sídelnej budove v sume 17 232 €.

V rámci IA č. 37 862 boli zabezpečené stavebné práce súvisiace s inštaláciou sochy Mahátmu Gándhího, vybudovaním podstavca, prístupového chodníka k soche a 4 ks lavičiek v celkovej sume 12 032 €.

Zhodnotenie čerpania výdavkov na udržateľnosť projektu DIKDA

Rozpočet bežných výdavkov na udržateľnosť vo výške 4 732 010 € (po úprave) bol v roku 2020 vyčerpaný výdavkami na udržateľné aktivity národného projektu. Najväčšie výdavky smerovali do kat. 630 – Tovary a služby v objeme 3 439 025 €. Išlo najmä o Rutinnú a štandardnú údržbu (kat. 635) v objeme 2 877 392 €, a to predovšetkým o:

- * údržbu výpočtovej techniky – páskovej knižnice, dátových úložísk, sieťovej a serverovej infraštruktúry v sume 1 092 530 €,
- * údržbu strojov, prístrojov a zariadení – najmä servis skenerov – v sume 1 007 252 €,
- * údržbu softvéru a poskytovanie systémovej podpory v objeme 770 330 €.

Ďalšími významnými bežnými výdavkami boli služby v kat. 637 v celkovom objeme 311 886 €, ktoré sa týkali najmä výdavkov na revízie a kontroly zariadení, servisné, odborné prehliadky a skúšky v sume 139 298 €, ako aj výdavkov súvisiacich s ochranou objektov a majetku v sume 62 677 €. Objemovo dôležitou položkou v rámci kat. 630 bola aj položka 632 – Energie, voda a komunikácie, a to najmä spotreba elektrickej energie s celkovým čerpaním v hodnote 182 556 €. Inými významnými výdavkami na udržateľné aktivity projektu DIKDA v roku 2020 v kat. 630 boli výdavky na stravovanie udržateľných zamestnancov v sume 38 683 €, ďalej položka 636 – Nájomné za nájom v sume 31 739 €, výdavky na upratovanie, pranie a deratizáciu v sume 19 189 € a položka 633 – Materiál (najmä čistiaci) v objeme 18 567 €.

Zhodnotenie čerpania výdavkov na vedu a výskum

Výdavky na vedu a výskum v celkovej výške 104 142 € boli čerpané v porovnaní s upraveným rozpočtom na 100,0%. Mzdy vedeckovýskumných pracovníkov predstavovali čiastku 45 970 € a k tomu prislúchajúce odvody sumu 18 140 €. Výdavky v kat. 630 – Tovary a služby v objeme 14 816 € pozostávajú predovšetkým z výdavkov na služby vo výške 11 588 €, a to najmä na vyplatené autorské odmeny vo výške 4 900 €, na tlač kníh a publikácií 4 272 €, na výdavky na stravovanie 1 841 € a na prídely do sociálneho fondu 566 €. Značné výdavky za rok 2020 boli vyplatené v kategórii 640, a to najmä z dôvodu vyplatenia odstupného vo výške 8 612 € a odchodného v sume 5 167 €. Okrem toho bolo zaplatené členské do medzinárodnej organizácie CERL (Konzorcium európskych vedeckých knižníc) vo výške 10 667 €.

4.3. Finančné operácie

Finančné operácie v roku 2020 prebiehali na účte cudzích prostriedkov (depozitný účet).

Príjmové operácie vo výške 1 250 703 € tvorili:

Prostriedky prevedené na depozitný účet v decembri 2020 z VÚ ŠR vo výške 579 478 €:

- * príjem z prevodu na mzdy a osobné vyrovnania za december 2020 vo výške 367 917 €,
- * príjem z prevodu na poisťovňu za december 2020 vo výške 146 374 €,
- * príjem z prevodu na vyplatenie dohôd o pracovnej činnosti za december 2020 vo výške 253 €,
- * príjem z prevodu na odchodné, odstupné a nemocenské dávky za december 2020 vo výške 64 934 €.

Prostriedky prevedené na depozitný účet v januári 2020 vo výške 758 €:

- * príjem na dofinancovanie poisťovne – na starobné poistenie za 12/19 vo výške 758 € (z dôvodu navýšenia poisťovne oproti predpokladanej výške odvedenej v decembri 2019 na depozit).

Zostatok prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 670 467 €:

- * prostriedky na vyplatenie miezd, poisťovne, nemocenských dávok a odchodného za 12/19 prevedené na depozit v decembri 2019 vo výške 670 122 €,
- * zrážky zo mzdy zamestnanca na depozitnom účte z dôvodu exekučného konania (pozastavené) vo výške 345 €.

Výdavkové operácie vo výške 670 880 € tvorili:

- * vyplatené mzdy a osobné vyrovnania za VL 12/2019 vo výške 492 066 €,
- * vyplatené poisťovne za VL 12/19 vo výške 170 813 €,
- * vyplatené nemocenské dávky a odchodné za VL 12/19 vo výške 8 001 €.

5. PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE

SNK v roku 2020 nečerpala a neprijala prostriedky z rozpočtu EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na základe medzinárodných zmlúv.

6. PERSONÁLNE OTÁZKY

Zhodnotenie zamestnanosti

Na rok 2020 bol stanovený záväzný limit priemerného evidenčného prepočítaného počtu zamestnancov vo výške 319. Rozpočtovým opatrením č. 7 nám bol upravený – znížený limit počtu zamestnancov o 3 osoby na 316.

SNK dosiahla k 31. 12. 2020 fyzický **stav zamestnancov 307**, z toho 215 žien. Zamestnávala 12 zamestnancov so skráteným pracovným úväzkom a 20 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

V priebehu roka 2020 bolo uzatvorených **17 nových pracovných pomerov** a pracovný pomer **ukončilo 25 zamestnancov**.

V roku 2020 zamestnávala SNK aj uchádzačov o zamestnanie prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, na základe Dohody uzatvorenej podľa § 10 ods. 3, ods. 9 a násl. zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v platnom znení. Dobrovoľnícku činnosť v SNK vykonávalo celkovo 9 uchádzačov o zamestnanie.

Oddelenie pre ľudské zdroje zrealizovalo v roku 2020 celkovo 28 výberových konaní.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov od 01. 01. 2020 do 31. 12. 2020

Fyzický			Prepočítaný		
spolu	ženy	muži	spolu	ženy	muži
308,56	219,03	89,53	303,92	216,43	87,49

Podľa prílohy č. 3 k nariadeniu vlády č. 388/2018 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (základná stupnica) je odmeňovaných 297 zamestnancov SNK.

Podľa prílohy č. 5 k nariadeniu vlády č. 388/2018 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (osobitná stupnica výskumných a vývojových zamestnancov) sú odmeňovaní 10 zamestnanci SNK.

Rozpočet mzdových prostriedkov na rok 2020 bol vo výške 4 003 178 € a rozpočtovými opatreniami v roku 2020 nebol upravovaný. Rozpočet mzdových prostriedkov bol k 31. 12. 2020 čerpaný vo výške 4 003 178 €. Skutočná priemerná mzda k 31. 12. 2020 je 1 098 €.

Poistné a príspevky zamestnávateľa do poisťovní a NÚP boli rozpísané vo výške 1 399 110 €. Rozpočtovými opatreniami neboli upravené.

Štruktúra zamestnancov

Členenie zamestnancov fyzický stav k 31. 12. 2020	Počet
Odborní zamestnanci	231
Administratívni zamestnanci	49
Ostatní	27
Spolu	307

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov SNK k 31. 12. 2020		
Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet zamestnancov	%
VŠ – III. stupeň	20	6,5
VŠ – II. stupeň	143	46,6
VŠ – I. stupeň	14	4,6
Stredné odborné s maturitou	112	36,5
Stredné odborné bez maturity	17	5,5
Základné	1	0,3
Spolu	307	100

Veková štruktúra zamestnancov SNK k 31. 12. 2020		
Vek zamestnancov	Počet zamestnancov	%
18 – 25 rokov	4	1,3
26 – 30 rokov	32	10,5
31 – 40 rokov	68	22,1
41 – 50 rokov	88	28,7
51 – 59 rokov	67	21,8
Nad 60 rokov	48	15,6
Spolu	307	100

V roku 2020 dosiahol priemerný vek zamestnancov výšku 46,4 rokov (priemerný vek žien 47,06 rokov, priemerný vek mužov 44,99 rokov).

K 31. 12. 2020 mala SNK 36 vedúcich zamestnancov, z toho 27 žien, t. j. 75%.

Na materskej a rodičovskej dovolenke bolo evidovaných 15 zamestnancov.

V roku 2020 starobný dôchodok poberalo 31 zamestnancov, výsluhový dôchodok 6 zamestnancov a 14 zamestnanci boli poberateľmi invalidného dôchodku.

Fyzický stav zamestnancov v jednotlivých odboroch k 31.12.2020	Počet
Generálny riaditeľ	1
Kancelária generálneho riaditeľa	38
Odbor financií a plánovania	21
Odbor prevádzky a investícií	24
E-Stratégia	55
Národná bibliografia	42
Služby	26
Ochrana fondov	44
Odbor správy a výskumu pôvodných prameňov	34
Odbor správy a spracovania HKD a HKF	16
Knižničný inštitút	6
Spolu	307

Organizačná štruktúra SNK

Od 1. apríla 2016 nadobudol v SNK účinnosť nový organizačný poriadok zo dňa 02. 12. 2014, v znení dodatku č. 1 zo dňa 02. 03. 2015, dodatku č. 2 zo dňa 12. 08. 2015, dodatku č. 3 zo dňa 24. 09. 2015, dodatku č. 4 zo dňa 08. 12. 2015, dodatku č. 5 zo dňa 11. 03. 2016, dodatku č. 6 zo dňa 30. 04. 2019 a dodatku č. 7 zo dňa 15. 07. 2019, dodatku č. 8 zo dňa 17. 12. 2019 a dodatku č. 9 zo dňa 25. 06. 2020, ktorý je základným vnútorným organizačným predpisom SNK, určujúcim vnútorné členenie SNK, rozsah oprávnení a zodpovednosti vedúcich zamestnancov a rozsah pôsobnosti a vzájomné vzťahy organizačných útvarov.

K 31. 12. 2020 bolo vytvorených **328 systemizovaných pracovných miest**.

Štruktúra organizačných útvarov a počty systemizovaných pracovných miest v Slovenskej národnej knižnici k 31. 12. 2020:

Generálny riaditeľ SNK (spolu 1 SPM)

Útvar vnútorného auditu (spolu 1 SPM)

Vnútorný audítor (1 SPM)

Odbor kancelária generálneho riaditeľa (spolu 40 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Sekretariát generálneho riaditeľa (3 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (2 SPM)

Oddelenie pre ľudské zdroje (7 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (6 SPM)

Oddelenie pre styk s médiami a verejnosťou (5 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (4 SPM)

Vydavateľstvo (7 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (6 SPM)

Literárne múzeum (12 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (11 SPM)

Slovanské múzeum A. S. Puškina (5 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (4 SPM)

Odbor financií a plánovania (spolu 25 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Finančné oddelenie (11 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (10 SPM)

Právne oddelenie (5 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (4 SPM)

Projektová kancelária (3 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (2 SPM)

Oddelenie registratúry (5 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (4 SPM)

Odbor prevádzky a investícií (spolu 23 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Investičné oddelenie (3 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (2 SPM)

Oddelenie prevádzky a majetku (19 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (18 SPM)

Odbor e-Stratégia (spolu 58 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

IKT (15 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (14 SPM)

Digitalizačné centrum (42 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (41 SPM)

Odbor národná bibliografia (spolu 47 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Oddelenie dopĺňovania (13 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (12 SPM)

Oddelenie spracovania kníh a špeciálnych dokumentov (16 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (15 SPM)

Oddelenie spracovania seriálov (10 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (9 SPM)

Oddelenie analytickej bibliografie a autorizovaných selekčných údajov (7 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (6 SPM)

Odbor služby (spolu 27 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Oddelenie výpožičných služieb a medziknižničných výpožičných služieb (10 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (9 SPM)

Oddelenie informačných služieb (6 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (5 SPM)

Oddelenie študovní (10 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (9 SPM)

Odbor ochrana fondov (spolu 48 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Oddelenie prípravy dokumentov (11 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (10 SPM)

Oddelenie reštaurovania a konzervovania (13 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (12 SPM)

Výskum a vývoj (5 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (4 SPM)

Ochrana a správa depozitov (15 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (14 SPM)

Oddelenie revízie knižničných fondov (3 SPM)

Vedúci oddelenia (1 SPM)

Ostatní zamestnanci (2 SPM)

Odbor správy a výskumu pôvodných prameňov (spolu 36 SPM)

Riaditeľ odboru (1 SPM)

Literárny archív (21 SPM)
Vedúci oddelenia (1 SPM)
Ostatní zamestnanci (20 SPM)

Národný biografický ústav (14 SPM)
Vedúci oddelenia (1 SPM)
Ostatní zamestnanci (13 SPM)

**Odbor správy a spracovania HKD a HKF
(spolu 16 SPM)**
Riaditeľ odboru (1 SPM)

Oddelenie správy HKD a HKF (6 SPM)
Vedúci oddelenia (1 SPM)
Ostatní zamestnanci (5 SPM)

Oddelenie spracovania HKD a HKF (9 SPM)
Vedúci oddelenia (1 SPM)
Ostatní zamestnanci (8 SPM)

Odbor knižničný inštitút (6 SPM)
Riaditeľ odboru (1 SPM)
Ostatní zamestnanci (5 SPM)

Aktivity zamerané na vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov

Cieľom politiky a programov vzdelávania v organizácii je zabezpečiť kvalifikovaných a vzdelaných zamestnancov, ktorí sú schopní napĺňať súčasne i budúce potreby organizácie. So zreteľom na mimoriadnu situáciu vyvolanú ochorením COVID-19 bola od marca 2020 pozastavená fyzická účasť zamestnancov na vzdelávacích aktivitách. V priebehu roka sa zamestnanci v prevažnej miere zúčastňovali len online školení. Zároveň bola vypracovaná zrevidovaná stratégia vzdelávania zamestnancov, zohľadňujúca dopad pandémie ochorenia COVID-19 na plánované vzdelávacie aktivity. SNK vynaložila na vzdelávanie zamestnancov v roku 2020 celkovo 9 723,18 €.

Prehľad školení a oblastí vzdelávania v roku 2020	Počet zamestnancov
Školenia na získanie a udržanie odbornej spôsobilosti školenie vodičov z povolania, obsluha plynových zariadení, obsluha tlakových nádob, obsluha raziaceho plotra, odborná príprava na práce s toxickými látkami, školenie na poskytovanie prvej pomoci, preškolenie na BOZP a PO	43
Vzdelávanie zamerané na znalosť legislatívy a preškolenie na legislatívne zmeny z oblasti ekonomickej, mzdovej, právnej, personálnej, investičnej, správy registratúry	12
Školenia z oblasti IT Gitlab CI, prístupnosť webových sídel	10
Akreditovaný vzdelávací program Lektor	2
Školenia pre knihovníkov Etický kódex v knižnici; Biznis Etiketa; Projektový manažment; Videokonferencie jako prostředek komunikace v knihovnách; Benchmarking verejných knižníc; Makerspace, laboratoře a dílny v knihovnách; Vzťahy na pracovíšti; Komunikace v náročných situacích; Mobilné aplikácie k výskumu; Gale vrátane Gale Reference Complete; Duševné vlastníctvo; Open Access pre EIZ; Múzea a galérie bez bariér II.; Rešeršní strategie, postupy, informační zdroje; Nové pohľady na štatistiky využívania e-zdrojov; e-knihy; Patlib 2.0	98
Manažérske školenia Manažérstvo a meranie kvality služieb vo verejnej správe; Strategické riadenie metódou Balanced Scorecard	3
Celkový počet zamestnancov, ktorí sa zúčastnili na vzdelávaní	168

Prehľad odborných konferencií v roku 2020	Počet účastníkov
Duševné vlastníctvo na Slovensku; Knihovny súčasnosti 2020; Poučení z krízového vývoje ve vzdelávaní dospelých; Archivy, knihovny, muzea v digitálnom svete 2020; APCs in the Wild – Exploring funding streams for an accelerated transition to open access; Konferencia Wood, Pulp and Paper; Osobnosti slovenského archívnicva; Sláva šľachetným VI.; Pretiosa quam sit sanitas morbus docet... (osveta – zdravotníctvo – knižná kultúra – osobnosti)	26

Aktivity zamerané na starostlivosť o zamestnancov

Dňa 04. 12. 2018 bola podpísaná kolektívna zmluva medzi SNK a ZV ZO SLOVES SNK, platná na obdobie od 01. 01. 2019 do 31. 12. 2020, ktorá okrem iného upravuje aj sociálnu oblasť a čerpanie sociálneho fondu. V súvislosti s uplatňovaním Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa vo verejnej službe je pracovný čas zamestnancov v SNK skrátený na 37,5 hodiny týždenne. U zamestnancov, ktorí pracujú v dvojzmennej prevádzke, je pracovný čas 36,25 hodiny týždenne a v nepretržitej prevádzke najviac 35 hodín týždenne. Pracovný čas zamestnancov, ktorí pracujú s dokázaným chemickým karcinogénom, je 33,5 hodiny týždenne. V záujme zvýšenia efektívnosti práce a lepšieho zabezpečenia potrieb zamestnancov pri rovnomernom rozvrhnutí pracovného času je v SNK zavedený pružný pracovný čas.

Základnú výmeru dovolenky zamestnancov upravuje Kolektívna zmluva vyššieho stupňa a je stanovená v rozsahu jeden týždeň nad rámec minimálnej výmery dovolenky ustanovenej v § 103 ods. 1 a ods. 2 ZP. Stravovanie zamestnancov je zabezpečené poskytovaním elektronických stravovacích kariet.

V Kolektívnej zmluve na roky 2019 – 2020 boli prijaté nové opatrenia v prospech zamestnancov na zlepšenie pracovných podmienok, a to poskytnutie druhej stravovacej poukážky zamestnancom pracujúcim v 11,5-hodinových zmenách v zmysle § 152 ods. 2 Zákonníka práce s príspevkom zo sociálneho fondu a 2 dni pracovného voľna s náhradou mzdy v kalendárnom roku podľa dohody vedenia SNK s odborovou organizáciou.

Zamestnancom oboru ochrana fondov zaradeným do 3. kategórie rizikovosti práce bol celý rok vyplácaný príplatok za prácu v sťažených podmienkach a príspevok na DDP.

Športové a kultúrne podujatia pre zamestnancov sa v roku 2020 z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 nerealizovali.

7. ZÁVER

Merateľné ukazovatele plnenia kontraktu za rok 2020 ukazujú, že na realizovaní svojich úloh bola SNK aktívna, a to aj napriek celosvetovej pandémie ochorenia COVID-19, ktorá v roku 2020 zasiahla Slovensko v dvoch vlnách. Slovenská národná knižnica bola v roku 2020 zatvorená pre verejnosť 72 dní a poskytovala svoje služby výlučne online. Rovnako boli zatvorené jej detašované pracoviská – Literárne múzeum SNK v Martine, Slovanské múzeum A. S. Puškina v Brodzanoch a Aponiovská knižnica v Oponiciach. Nepriaznivá situácia prispela k poklesu počtu návštevníkov knižnice, jej pracovísk a múzeí, k poklesu výpožičiek a aktívnych registrovaných používateľov. Zamestnanci SNK v tomto období pracovali v súlade s odporúčaniami Úradu verejného zdravotníctva SR z domu (tzv. home office). Napriek týmto obmedzeniam sa v prípade vybraných odborných činností SNK podarilo prekročiť niektoré ukazovatele kontraktu. Oproti plánu vzrástol počet odborne ošetrovaných predmetov, ako aj predmetov spracovaných v systéme CEMUZ. V rámci budovania vlastných elektronických bibliografických a biografických databáz bol taktiež prekročený plánovaný počet spracovaných KJ. Výrazne bol navýšený aj počet spracovaných archívnych dokumentov.

V období nútenej izolácie SNK presunula ťažisko svojho pôsobenia do virtuálneho priestoru. Zvýšila svoju aktivitu na všetkých sociálnych sieťach, čo sa odrazilo na náraste počtu sledovateľov (followerov) a zobrazení príspevkov (postov). Post o možnosti voľného prístupu do databáz od spoločnosti GALE dosiahol viac ako 20 000 zobrazení. SNK denne svojim sledovateľom a fanúšikom poskytovala námety na trávenie voľného času alebo vzdelávanie, podporovala ich napríklad vo forme videopozdravov od známych slovenských osobností, propagovala svoje služby, ktoré boli v podmienkach sprísneného režimu v tej-ktorej miere obmedzené. Počas zatvorenia SNK zaznamenala značný nárast používania voľne dostupných i licencovaných elektronických informačných zdrojov a databáz. Výrazne vzrástol aj počet expedovaných digitálnych kópií a xerokópií. Mimoriadny záujem zaznamenala hneď po spustení aj pilotná prevádzka Digitálnej knižnice SNK.

SNK na svojom webovom sídle zriadila podstránku, prostredníctvom ktorej ostatným slovenským knižniciam poskytovala metodické materiály, odporúčania a usmernenia súvisiace s fungovaním knižníc počas prvej vlny pandémie, ktorá spôsobila o. i. aj uzatvorenie knižníc pre verejnosť, ako aj v čase postupného uvoľňovania prísnych protipandemických opatrení. Po opätovnom otvorení pracovísk SNK pre verejnosť dňa 17. mája 2020 boli zavedené viaceré interné bezpečnostné opatrenia, ktorých cieľom bola ochrana zdravia používateľov i zamestnancov. Tieto opatrenia zahŕňali napr. bezkontaktné vrátenie výpožičiek, umiestňovanie vrátených dokumentov do špeciálnych prepraviek priamo používateľmi, umiestňovanie týchto dokumentov do karantény a i.

Väčšina plánovaných podujatí, projektov a konferencií bola presunutá na druhú polovicu roka 2020, viaceré z nich sa však napokon v dôsledku nepriaznivej epidemickej situácie nerealizovali vôbec, prípadne sa presunuli do roku 2021. Program prvého celoslovenského knižničného podujatia roka, *Týždeň slovenských knižníc* (02. – 06. marca 2020), sa SNK podarilo zrealizovať v plnom rozsahu. V Literárnom múzeu SNK boli uvedené dve výstavy. Prvá výstava, nazvaná *Štefan Osuský: diplomat, politik, medzinárodný právnik, univerzitný pedagóg, publicista, slovenský národovec a československý vlastenec*, bola zameraná na život a pôsobenie výnimočnej osobnosti medzivojnového Československa, ktorá bola bezprostredne spätá s aktom uzatvorenia Trianonskej mierovej zmluvy. Druhá výstava nazvaná *Premeny múzy alebo Ženy nového veku* predstavila významné slovenské ženy 19. a 20. storočia, ktoré menili myslenie konzervatívnej a patriarchálne zmýšľajúcej spoločnosti v prospech postavenia žien.

V roku 2020 Slovenská národná knižnica organizovala aj zasadnutie Výkonného výboru Konferencie riaditeľov európskych národných knižníc (Conference of European National Librarians, CENL). V priebehu celého roka sa zamestnanci SNK zúčastňovali webinárov organizovaných práve týmto združením.

V auguste 2020 navštívila Slovenskú národnú knižnicu ministerka kultúry SR Natália Milanová. V decembri pracoviská SNK poctil návštevou veľvyslanec Francúzskej republiky na Slovensku J. E. p. Christophe Léonzi. Pri príležitosti 100. výročia nadviazania diplomatických vzťahov medzi Slovenskom a Japonskom daroval veľvyslanec Japonska v Slovenskej republike J. E. p. Makoto Nakagawa Slovenskej národnej knižnici sakuru, ktorá dnes predstavuje najnovší prírastok parčíka priateľstva pred sídelnou budovou. Do tohto priestoru bola umiestnená aj socha indického politika a mysliteľa M. K. Gándhího, ktorú indická vláda ešte v roku 2019 venovala Slovensku. Pri príležitosti osadenia sochy, ktorej autorom je známy indický sochár Ram V. Sutar, vydala SNK zborník príspevkov nazvaný *Slováci a Gándhí*.

8. PRÍLOHY

- Príloha 1: Tabuľky 1 – 13 (tvoria samostatný súbor)
Príloha 2: Zhodnotenie výsledkov interných, externých kontrol a auditov vykonaných za obdobie roka 2020

**Zhodnotenie výsledkov interných, externých kontrol a auditov
vykonaných za obdobie roka 2020**

Orgán auditu: -
Dátum vykonania auditu: -
Predmet auditu: -
Výsledok auditu: -

Kontrolný orgán: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so
sídлом v Martine
Dátum vykonania kontroly: 18. 05. 2020
Predmet kontroly: Splnenie bezpečnostných opatrení
v súvislosti s otvorením Slovenskej národnej
knižnice v zmysle opatrenia Úradu
verejného zdravotníctva Slovenskej
republiky pri ohrození verejného zdravia
č. OLP/3795/2020 z 05. 05. 2020.
Výsledok kontroly: Všetky bezpečnostné opatrenia boli splnené.

Slovenská národná knižnica
Správa o činnosti a hospodárení SNK* za rok 2020

Zostavila: Mgr. Katarína Štefanides Mažáriová – vedúca oddelenia pre styk s médiami a verejnosťou
Grafická úprava: Ing. Monika Struharňanská, PhD.

Február 2021

*** Slovenská
národná
knižnica**